

עזרי מעם ה'
עושה שמים וארץ

ספר

אוצר מלוקט

מכיל תשעה שערים

לוקט ונערך ע"י

עֵיִה"ק בְּנֵי בֶרֶק ת"ו

©
כל הזכויות
שמורות למחבר

בכל ענייני הספר
יש לפנות לטלפון
052-7185281

הראל
עיצוב כריכה ושערים
rl8858@gmail.com | 050-2738858

מכתב ערז

מאת הגאון רבי שלמה זלמן אולמן שליט"א

חבר בית דינו של הגר"ש ווזנר זצ"ל בכני ברק וראב"ד מודיעין עילית

שלמה זלמן אולמן

בית שמאי 22

זכרון מאיר, בני ברק

יום חמשה ע

בס"ד

[illegible]

2/27 15:00
15:00 15:00

לזכרון עולם

אבי מורי
מורנו הר"ד יששכר בן הרב יוסף עקיבא הלוי פרייס ז"ל
נלב"ע י"ט תמוז תשנ"א

אמי מורתי
מרת ריזל בת הרב חיים משה פרייס ע"ה
נלב"ע י"ט אדר תשס"ז

חמותי
מרת ינטא בת הר"ד אשר הירשברגר ע"ה
נלב"ע כ"ה טבת תשע"ג

אחי
הר"ד דוד בן הר"ד יששכר הלוי פרייס ז"ל
נלב"ע כ"ד טבת תשס"ה

אחי
בנימין בן הר"ד יששכר הלוי פרייס ז"ל
נלב"ע כ"ג אדר תשנ"ח

ת.נ.צ.ב.ה.

שער א'

עניינים כלליים

פרק א.

חשבון ימי נדות וזיבות

פרק ב.

מקום המקור, בית החיצון ובין השיניים

פרק ג.

דם הנמצא בפרוזדור

פרק ד.

טיפת דם כחרדל

פרק ה.

בדיקה לפני ולאחר תשמיש

פרק ו.

נאמנות האשה

פרק ז.

נאמנות הרופאים

פרק ח.

הבחנה לאחר בעילת נדה

פרק ט.

כפרה לבעילת נדה

הקדמה

"בְּמַה אֶקְרֶם ה', אֶבֶף לְאֱלֹהֵי מְרוֹם", "יִמְלֹא פִי תְהִלָּתְךָ כָּל הַיּוֹם תִּפְאָרְתְּךָ". לפי כחצי יובל שנים זיכני ה' להוציא לאור ספר "שערי עירובין" על ענייני מחיצות ורשויות, ונתקבל ספר זה בחיבה יתירה בקרב הלומדים, והיה בדעתי להמשיך במלאכה זו על מסכתות נוספות, אך טרדות הזמן לא הניחוני (מלבד ספר "שערי נישואין", שבו קבצתי ענינים הנוגעים לחופה וקידושין, שיצא לאור בשנת תשנ"ט). ועתה הגדיל ה' עלי חסדו, וקבצתי ענייני נדה וסדרתם בסדר נכון לפי סדר העניינים, באופן שהלומד יראה לפניו באופן ברור כל מה ששייך באותו ענין, ויהיה באפשרותו להשוות דברי רבותינו זה לזה.

חשוב לומר שמגמתי לא היתה לחבר חיבור בשדה ההלכה, כי לא הגעתי למדה זו להכריע בהלכות חמורות אלה, שגדולי עולם אחזתם חרדה בבואם להכריע בהם הלכה למעשה. עיקר מגמת החיבור הוא להביא תועלת לציבור הלומדים העוסקים בלימוד ענייני מסכת נדה, ואחרי לימוד הסוגיות עם הראשונים והאחרונים על הדף, ועיון בטור שולחן ערוך עם נושאי הכלים, עדיין חסר להם הידיעה של דרכי ההלכה, כפי שהם באים לידי ביטוי בתורת רבותינו האחרונים אשר יסדו את יסודות ההלכה, החל מדורו של הב"י והרמ"א ועד דורו של החתם סופר, והלומד המבקש להתעמק בדבריהם מתקשה למצוא את מבוקשו, היות שדבריהם לא באו על סדר הסוגיות. ולהשלמת הענין, הוספתי מעט גם מדברי גדולי הפוסקים שבאו אחריהם.

בזמן שעסקתי בלימוד מסכת זו, התבוננתי בקושי זה, ועלה בדעתי ללקט מספרי רבותינו מה שנוגע לעיקר הסוגיות, ולסדר את דבריהם על פי סדר הנושאים, באופן שיוכל הלומד למצוא את מבוקשו בנקל, ומעלה יתירה היא שעל ידי סידור זה יש ביד הלומד לראות את כל דברי האחרונים בענין אחד בסקירה אחת, ולהשוות ביניהם. בנוסף לכך ערכתי את דבריהם באופן שיקל על הלומד, על ידי הכנסת סימני פיסוק, חלוקה לקטעים, והוספת כותרות משנה.

ואמנם מתחילה לא שיערתי אל נכון את ההיקף הגדול הטמון בחיבור מעין זה, ובאמת היה נצרך לזה שהעורך לא יסיח דעתו בכל עת שעוסק בזה, מרישא עד גמירא, ואולם מחמת סיבות שונות לא עלה בידי לקיים תנאי זה, ועבודת העריכה התפרסה על פני כמה וכמה שנים. ומכל מקום, לאחר שנכנסתי לעול זה, קיימתי בעצמי דברי רבי טרפון (אבות ב, טז): לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה. ומטעם זה הוצרכתי לצמצם את היקף הספר לעניינים של טומאת וטהרת הנדה, ולא כללתי בו עניינים נוספים כמו דיני חציצה, דיני הרחקה והלכות מקוואות.

וזאת למודעי, שבמה שבחרתי להביא בענין אחד תשובות מסוימות ומחברים מסוימים, והשמטתי דברים אחרים, לא היתה כוונתי בשום פנים ואופן להכריע להלכה, או להחשיב זה על פני אחרים, אלא שבדרך כלל בחרתי להביא את הפוסקים הידועים, מחוסר אפשרות להקיף את כל מה שנכתב בענין זה. ובעיקר מה שעמד לנגד עיני הוא שמטרת הספר היא להביא תועלת ללומד העוסק בלימוד הלכות אלה בעיון, ורצונו לדעת שורש ההלכה, ולא לתת חשיבות לפוסק זה על פני אחרים.

ואקוה לה' שיזכני להמשיך לעמול בתורה ביתר שאת, מתוך בריאות ומנוחת הנפש, יחד עם נז"ב שת', ולהיות ממזכי הרבים בכל העניינים, ויתקיים בנו "רוחי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעךָ אֲמַר ה' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם".

תוכן העניינים

תוכן עניינים מפורט - בתחילת כל שער

מפתח נושאים שאינם במקומם יט

רשימת המקורות כג

שער א' - עניינים כלליים

פרק א' - חשבון ימי נדה וימי זיבה

- סימן א בענין חשבון ימי נדה וימי זיבה ◦ חידושי חתם סופר 3
סימן ב בענין הנ"ל ◦ חוות דעת 4
סימן ג בענין הנ"ל ◦ חידושי הגר"ז (סטנסיל) 5
סימן ד בענין הנ"ל ◦ חזון יחזקאל 7

פרק ב' - מקום המקור, בית החיצון ובין השיניים

- סימן ה בענין מקום הפרוזדור ובין השיניים ◦ שו"ת משאת בנימין 10
סימן ו בענין הנ"ל ◦ שו"ת הב"ח החדשות 13
סימן ז בענין הנ"ל ◦ שו"ת הב"ח החדשות 16
סימן ח בענין הנ"ל ◦ סדרי טהרה 17
סימן ט בענין הנ"ל, ומו"מ בדברי החת"ס ◦ מנחת שלמה תנינא 18

פרק ג' - דין טיפת דם כחרדל

- סימן י בענין ראיית טיפת דם כחרדל ◦ סדרי טהרה 23
סימן יא בענין הנ"ל ◦ סדרי טהרה 24
סימן יב בענין דם כחודה של מחט הנמצא על העד ◦ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא 24

פרק ד' - דם הנמצא בפרוזדור

- סימן יג בענין דם הנמצא בפרוזדור, ובשיטת הרמב"ם בזה ◦ חידושי חתם סופר 27
סימן יד בענין הנ"ל ◦ שב שמעתא 28
סימן טו בענין הנ"ל ◦ אבי עזרי על הרמב"ם 29

פרק ה' - הבחנה לאחר בעילת נדה

- סימן טז בענין הבחנה לאחר בעילת נדה ◦ שו"ת כתב סופר 32

פרק ו' - בדיקה לפני ולאחר תשמיש

- סימן יז ביאור שיטת הרמב"ם בבדיקה שלאחר תשמיש ◦ תפארת ישראל (פלתי) 33
סימן יח בענין הנ"ל, ובדין בדיקה באשה שאין לה וסת ◦ חוות דעת 34
סימן יט בענין הנ"ל ◦ אור שמח 36
סימן כ בענין הנ"ל ◦ אבי עזרי על הרמב"ם 37
סימן כא בביאור שיטת הרי"ף בחיוב בדיקה דלאחר תשמיש ◦ תפארת ישראל (פלתי) 39

פרק ז' - נאמנות האשה באיסורי נדה

- סימן כב בענין נאמנות האשה באיסור נדה במקום הכחשה ◦ שו"ת תשובה מאהבה 42
סימן כג ביאור דברי הרמב"ן בענין נאמנות האשה ◦ שו"ת חתם סופר 43
סימן כד בענין נאמנות האשה בימי טומאתה ובימי ספירתה ◦ סדרי טהרה 43
סימן כה בענין נאמנות האשה דם מכה הוא ◦ סדרי טהרה 44

45	בנין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן כו
46	אשה החשודה בזנות, אם נאמנת על איסור נדה	○ חוות דעת	סימן כז
47	בנין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן כח

פרק ח' - נאמנות הרופאים

48	בנין נאמנות הרופאים	○ שו"ת עבודת הגרשוני	סימן כט
49	בנין נאמנות רופא ישראל ורופא גוי, ואי חיישינן לבדדמי	○ שו"ת שבות יעקב	סימן ל
50	בנין הנ"ל	○ שו"ת שב יעקב	סימן לא
52	בנין הנ"ל	○ שו"ת פנים מאירות	סימן לב
54	בנין הנ"ל	○ שו"ת מעיל צדקה	סימן לג
56	בנין הנ"ל	○ תפארת ישראל (פלתי)	סימן לד
57	בנין הנ"ל	○ סדרי טהרה	סימן לה
58	בנין הנ"ל	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא	סימן לו
58	בנין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן לז
59	בנין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן לח
61	בנין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן לט
62	בנין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן מ
64	בנין הנ"ל	○ שו"ת זרע אמת	סימן מא
67	בנין הנ"ל	○ ערוך השולחן	סימן מב

פרק ט' - כפרה לבעילת נדה

69	דין כפרה למי שפירש באבר חי	○ שו"ת בנימין זאב	סימן מג
70	מצאה דם לאחר תשמיש, אם צריכה כפרה	○ שו"ת מהר"ם לובלין	סימן מד
70	בדקה לאחר תשמיש ומצאה דם, אם צריכה כפרה	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא	סימן מה
75	בעל ונמצאת טמאה, אם חייבים כפרה	○ סדרי טהרה	סימן מו
78	בנין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן מז
79	מי שיש עליו חיוב כפרה, אם יש לחוש להוצאת לעז על הבנים	○ שו"ת שבות יעקב	סימן מח
80	חילוקי כפרה לבעלי נדות	○ שו"ת חתם סופר	סימן מט
81	אשה שהתירה לעצמה שמראה הי' טהור, ועתה לבה נוקפה	○ שו"ת אגרות משה	סימן נ

שער ב' - גדרי דם הנדות

פרק א' - מראות הדם

85	בנין רוב דמים טמאים	○ סדרי טהרה	סימן א
86	בנין הנ"ל	○ אור שמח	סימן ב
87	בנין מראה ברזין (חום)	○ שו"ת שאילת יעבץ	סימן ג
87	בנין הנ"ל	○ סדרי טהרה	סימן ד
88	בנין הנ"ל	○ חידושי בית מאיר	סימן ה
88	בנין הנ"ל	○ ראש אפרים על הלכות טרפות	סימן ו
88	בנין הנ"ל	○ שו"ת שמלת בנימין	סימן ז
89	בנין מראות דמים שאינם נוטים לאדמומיות	○ שו"ת לבושי מרדכי מהדורה קמא	סימן ח
90	עוד בנין הנ"ל	○ שו"ת לבושי מרדכי מהדורה קמא	סימן ט
91	בנין מראות נדה	○ מנחת שלמה תנינא	סימן י

פרק ב' - מראה שנשתנה

93	בנין מראה טהור שחזר למראה אדום	○ שו"ת הב"ח (הישנות)	סימן יא
93	בנין הנ"ל	○ שו"ת חכם צבי	סימן יב
94	בנין הנ"ל	○ שו"ת שאילת יעבץ	סימן יג
96	בנין הנ"ל	○ שו"ת שבות יעקב	סימן יד
96	בנין הנ"ל	○ תפארת ישראל (פלתי)	סימן טו
96	בנין הנ"ל	○ חוות דעת	סימן טז

97	בענין הנ"ל	○ כתב וחזתם דרבי עקיבא איגר	סימן יז
98	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן יח
98	בענין הנ"ל	○ שו"ת אבני נזר	סימן יט
101	בענין הנ"ל	○ שו"ת אגרות משה	סימן כ
103	מראה שנראה בלילה נוטה למראה דם, וביום נראה טהור	○ שו"ת אגרות משה	סימן כא

פרק ג' - דם יבש, וקרטין

104	בירור שיטת הפוסקים בדין דם יבש ובדין קרטין	○ שו"ת בית אפרים	סימן כב
117	בדין דם יבש, והרואה כמין קליפות ושערות, והרואה כמין עפר	○ אור שמח	סימן כג
120	בענין הנ"ל	○ אבי עזרי על הרמב"ם	סימן כד
121	בענין קרטין הנמצאים על עד הבדיקה	○ טורי זהב	סימן כה
122	בענין הנ"ל	○ שו"ת עבודת הגרשוני	סימן כו
123	בענין הנ"ל (השגות על דברי הט"ז)	○ שו"ת חכם צבי	סימן כז
126	בענין הנ"ל	○ שו"ת בית יעקב	סימן כח
127	בענין הנ"ל	○ שו"ת שב יעקב	סימן כט
132	בענין הנ"ל	○ שו"ת שב יעקב	סימן ל
137	בענין הנ"ל	○ שו"ת שב יעקב	סימן לא
144	בענין הנ"ל	○ שו"ת מאיר נתיבים	סימן לב
145	בענין היתר הקרטין מטעם ספק ספקא	○ סדרי טהרה	סימן לג
146	בענין תלית הקרטין בכינים שבאו"מ	○ חידושי בית מאיר	סימן לד
148	בענין קרטין שספק אם נמוחים	○ חידושי בית מאיר	סימן לה
150	בענין חיוב בדיקה באשה שרגילה בקרטין	○ חידושי בית מאיר	סימן לו
152	בדין אשה המוצאת קרטין בבדיקתה	○ שו"ת בית מאיר	סימן לז
153	בענין קרטין קטנים שאי אפשר לבדוקן	○ בינת אדם	סימן לח
159	בענין קרטין שאינם נימוחים ברוק	○ שו"ת חתם סופר	סימן לט
159	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן מ

פרק ד' - דם חימוד

161	בענין זמן הראוי לתביעה	○ סדרי טהרה	סימן מא
161	בענין חשש חימוד בדחיית הנישואין	○ שו"ת מהר"ק	סימן מב
162	בענין דחיית נישואין, כשקבעו מיד זמן חדש	○ שו"ת בית חדש	סימן מג
165	בענין הנ"ל	○ שו"ת מהריט"ץ	סימן מד
168	בענין כלה שנדחו נישואיה והמשיכה בבדיקותיה	○ שו"ת משאת בנימין	סימן מה
171	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה	סימן מו
173	בענין חשש חימוד, בנתאחרה הבעילה לאחר הנישואין	○ חוות דעת	סימן מז
173	בדין דם חימוד במסולקת דמים	○ שו"ת חתם סופר	סימן מח
175	בענין הנ"ל	○ שו"ת חיים שאל	סימן מט
176	בענין חשש דם חימוד בזקנה	○ שו"ת גבעת שאול	סימן נ

שער ג' - גדריו ראית דם נידות

פרק א' - סוגיא דהרגשה

179	בירור הסוגיא דהרגשה, ובביאור מימרא דשמואל	○ שו"ת שב יעקב	סימן א
182	בענין הנ"ל	○ שו"ת שב יעקב	סימן ב
183	בענין הנ"ל	○ חידושי בית מאיר על אבן העזר	סימן ג

פרק ב' - גדר דין הרגשה

186	ראיה בלא הרגשה, אם היא טהורה מגזה"כ או משום תליה מעלמא	○ שו"ת מהר"ם לובלין	סימן ד
187	בענין הנ"ל, ביאור דעת רש"י ותוס' בזה	○ סדרי טהרה	סימן ה
192	בענין הנ"ל, שיטת הרמב"ם בדין הרגשה ובדין כתמים	○ סדרי טהרה	סימן ו
194	בענין הנ"ל, בדעת הרא"ש והטור	○ סדרי טהרה	סימן ז
195	בענין הנ"ל	○ בינת אדם	סימן ח

פרק ג' - מהות ההרגשה

197	במהות ואיכות ההרגשה	○ שו"ת שב יעקב	סימן ט
198	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה	סימן י
199	בענין הנ"ל	○ חידושי בית מאיר	סימן יא
199	בענין הרגשה של זיבת דבר לח	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורא קמא	סימן יב
200	בביאור שלשת מיני ההרגשה	○ חוות דעת	סימן יג
201	בענין הנ"ל	○ בינת אדם	סימן יד
202	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן טו
205	עוד בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר	סימן טז
205	בענין הנ"ל	○ ערוך השולחן	סימן יז
207	בענין נשים שאין להן הרגשה ביציאת דם נדה	○ שו"ת אגרות משה	סימן יח
207	בענין הנ"ל, ובענין קביעת וסת בראיה בלא הרגשה	○ קובץ תשובות הגרי"ש אלישיב	סימן יט
208	בענין הרגשת מי רגלים	○ חזון איש	סימן כ

פרק ד' - חזקת דם בהרגשה

209	בדברי הרמב"ם שחזקת דם שבא בהרגשה	○ חידושי בית מאיר על אבן העזר	סימן כא
211	בענין הנ"ל	○ חידושי בית מאיר על אבן העזר	סימן כב
212	בענין הנ"ל	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא	סימן כג

פרק ה' - אשה שהרגישה ולא מצאה דם

214	בדין אשה שהרגישה ובדקה ולא מצאה דם	○ שו"ת שב יעקב	סימן כד
216	בענין הנ"ל	○ תפארת ישראל (פלתי)	סימן כה
217	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה	סימן כו
218	בענין הנ"ל	○ חוות דעת	סימן כז
219	בענין הנ"ל	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא	סימן כח
223	בענין הנ"ל	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא	סימן כט
224	בענין אשה שהרגישה ובדקה ומצאה מראה טהור	○ סדרי טהרה	סימן ל
225	בענין הנ"ל, ובדין מסולקת דמים שהרגישה	○ תשובות רעק"א מכתב יד	סימן לא
226	בענין הרגישה שנפתח מקורה ובדקה בעד שאינו בדוק	○ שו"ת חתם סופר	סימן לב
227	בענין הנ"ל, ובדין מעוברת שהרגישה שנפתח מקורה	○ שו"ת חתם סופר	סימן לג
229	בענין הרגישה שנפתח מקורה ובדקה בכתונת שלה	○ שו"ת חתם סופר	סימן לד

פרק ו' - דין ראיה בלא הרגשה

230	בדין ראיה מגופה בלא הרגשה, אם דינה ככתם	○ שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורה קמא	סימן לה
231	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה	סימן לו

פרק ז' - דם הנמצא בבדיקת עד, אם חוששין להרגשה

233	דם הנמצא בבדיקת עד, אם יש בו חשש הרגשה	○ שו"ת שב יעקב	סימן לז
240	בענין הנ"ל	○ תפארת ישראל (פלתי)	סימן לח
241	בענין הנ"ל, ובדין תליה בעד הבדוק	○ סדרי טהרה	סימן לט
246	מו"מ בדברי הפלתי הנ"ל	○ בינת אדם	סימן מ
247	בענין הנ"ל	○ חידושי רבי עקיבא איגר	סימן מא
247	בענין הנ"ל	○ שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורה קמא	סימן מב
249	בענין תליה בכתמי עד הבדוק	○ שו"ת הרי בשמים מהדורא קמא	סימן מג

פרק ח' - דם הבא ממכה שבמקור

251	בענין דם הבא ממכה שבמקור	○ שו"ת מהר"ם לובלין	סימן מד
254	מו"מ בדברי מהר"ם לובלין הנ"ל	○ תפארת ישראל (פלתי)	סימן מה
255	בענין הנ"ל	○ חוות דעת	סימן מו
256	בענין הנ"ל, ובדברי הב"י בדין מכה שבמקור	○ שו"ת הב"ח החדשות	סימן מז
258	בענין הנ"ל	○ תשובת הגאונים בתראי	סימן מח

260	בדין תליה במכה שבמקור, ובחילוק שבין דם בתולים למכה ◦ שו"ת הב"ח (הישנות)	סימן מט
262	בדין דם הבא ממכה בתוך הרחם ◦ חזון איש	סימן נ

פרק ט' - ראייה בשפופרת, ודם היוצא ממקור שאינו במקומו

266	ביאור הסוגיא דרואה בשפופרת ודם חתיכה, ובדין צניחת הרחם ◦ ערוך השולחן	סימן נא
270	ביאור שיטת הרמב"ם בסוגיא דשפופרת ודם חתיכה ◦ אבי עזרי על הרמב"ם	סימן נב
272	בדין אשה שנעקרה האם שלה ◦ שו"ת דבר שמואל	סימן נג
272	בענין דם הבא מחמת חולשת האם, אם נחשב כדם מכה ◦ שו"ת דבר שמואל	סימן נד
273	בענין הנ"ל ◦ שו"ת חכם צבי	סימן נה
274	בענין אשה שרואה מחמת שבר, וביאור שיטת הר"ש ◦ שו"ת פני יהושע	סימן נו
276	בענין הנ"ל ◦ שו"ת מעיל צדקה	סימן נז
280	אם יש לדון בנפילת המקור דין דם מחמת מכה ◦ שו"ת שב יעקב	סימן נח
286	בענין דם הנגרם מחמת נפילת הרחם ◦ שו"ת שבות יעקב	סימן נט
287	בענין הנ"ל ◦ תפארת ישראל (פלתי)	סימן ס
288	בענין הנ"ל ◦ סדרי טהרה	סימן סא
297	בענין הנ"ל ◦ חידושי בית מאיר יורה דעה	סימן סב
301	בענין הנ"ל ◦ שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא	סימן סג
302	בענין הנ"ל ◦ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא	סימן סד
304	בענין הנ"ל, אם יש להתיר מדין מכה ◦ שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורה קמא	סימן סה
305	בענין הנ"ל ◦ שו"ת חתם סופר	סימן סו
308	בענין הנ"ל ◦ שו"ת חתם סופר	סימן סז
310	בענין הנ"ל, ובירור דעת הראשונים בסוגיא דדם חתיכה ◦ שו"ת משכנות יעקב	סימן סח
311	בענין הנ"ל ◦ שו"ת הרי בשמים מהדורא תנינא	סימן סט
313	בענין הנ"ל ◦ חזון איש	סימן ע
314	בענין דם היוצא לשפופרת הצמודה למקור ◦ מנחת שלמה תנינא	סימן עא

שער ד' - עניני וסתות ופרישה כמוך לזסת

פרק א' - עניינים כלליים בוסתות

325	בגדר דין וסתות ◦ חידושי רבנו חיים הלוי	סימן א
326	בענין הנ"ל ◦ חזון איש	סימן ב
328	בענין הנ"ל ◦ שערי יושר	סימן ג
329	בגדר דין וסתות דרבנן ◦ אבי עזרי על הרמב"ם	סימן ד
331	בענין עבר הוסת ולא בדקה ◦ תפארת ישראל (פלתי)	סימן ה
332	בענין הנ"ל ◦ סדרי טהרה	סימן ו
333	בענין הנ"ל ◦ חידושי בית מאיר	סימן ז
334	בדין עבר הוסת ולא בדקה, לענין עקירת הוסת ◦ חוות דעת	סימן ח
335	בענין עקירת הוסת כשלא ראתה בימי הוסת, ובימי עיבורה ומניקותה ◦ אור שמח	סימן ט
336	בענין אשה שאינה רואה בפחות מ"ד יום ◦ תרומת הדשן	סימן י
337	בענין הנ"ל ◦ חוות דעת	סימן יא
338	בענין הנ"ל ◦ שו"ת הרי בשמים מהדורה תנינא	סימן יב
339	בענין הנ"ל, ובאשה שאינה רואה בפחות מל' יום, לענין עו"ב ◦ שו"ת אגרות משה	סימן יג
344	בענין קביעת וסת בוסת שנמשך כמה ימים ◦ תפארת ישראל (פלתי)	סימן יד
344	בענין הנ"ל ◦ סדרי טהרה	סימן טו
349	בענין הנ"ל ◦ חוות דעת	סימן טז
350	בענין הנ"ל ◦ חוות דעת	סימן יז
351	ספק ראתה ביום ספק בלילה, לענין וסתות ◦ שו"ת חוט השני	סימן יח
352	בדין חשש לוסת שאינו קבוע, באשה שיש לה וסת קבוע ◦ שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא	סימן יט
353	בענין הנ"ל ◦ חוות דעת	סימן כ
354	בענין הנ"ל ◦ שו"ת חתם סופר	סימן כא
354	בענין נאמנות האשה לגבי קביעת הוסת ◦ שו"ת חתם סופר	סימן כב

פרק ב' - וסת הפלגה

356	סימן כג	ראיה באמצע ההפלגה, אם מבטלת ההפלגה ○ תפארת ישראל (פלתי)
358	סימן כד	בענין הנ"ל ○ סדרי טהרה
359	סימן כה	בענין הנ"ל ○ חוות דעת
360	סימן כו	בגדרי חשבון ההפלגה, ובדין ראיה ממעין פתוח, וראיה בימי זיבה ○ חזון איש
364	סימן כז	בענין אם חוששים להפלגה מיום הראוי ○ תפארת ישראל (פלתי)
365	סימן כח	בענין הנ"ל ○ סדרי טהרה
366	סימן כט	בענין עקירת וסת הפלגה ○ שו"ת חתם סופר
367	סימן ל	בענין עקירת הפלגה ע"י הפלגה קצרה ממנה, ובדין חזר הוסת למקומו ○ תפארת ישראל (פלתי)
369	סימן לא	בענין הנ"ל ○ סדרי טהרה
371	סימן לב	ראיה דכ"ט יום, אם עוקרת הפלגה דל' ○ שו"ת אגרות משה
371		בענין עקירת וסת הפלגה ע"י קביעות וסת השבוע ○ שו"ת אגרות משה
372	סימן לג	בדין וסת הפלגה בדילוג ○ תפארת ישראל (פלתי)
373	סימן לד	בענין וסת הפלגה בדילוג למפרע ○ שו"ת אגרות משה
374	סימן לה	בענין דין העונות בחישוב הוסת ○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא
376	סימן לו	בענין הנ"ל ○ חזון איש
377	סימן לז	בענין הנ"ל ○ שו"ת שבט הלוי
378	סימן לח	חשבון ההפלגה, אם הוא מתחילת הראיה או מסוף הראיה ○ שולחן ערוך הגר"ז
379	סימן לט	בענין הנ"ל ○ שו"ת בית שלמה
380	סימן מ	בענין הנ"ל ○ שו"ת בנין עולם

פרק ג' - וסת החודש

381	סימן מא	בענין שיפורא גרים ○ תפארת ישראל (פלתי)
382	סימן מב	בענין צירוף ראיה ראשונה בוסת החודש בדילוג ○ חוות דעת
383	סימן מג	בענין וסת החודש בסירוגין ○ תפארת ישראל (פלתי)
384	סימן מד	בענין צירוף ראיה ראשונה בוסת החודש בסירוג ○ סדרי טהרה
385	סימן מה	בענין הנ"ל ○ חוות דעת
386	סימן מו	בענין וסת שאפשר לתלותו בהפלגה וביום השבוע ○ תפארת ישראל (פלתי)
386	סימן מז	בענין הנ"ל ○ סדרי טהרה
388	סימן מח	בענין הנ"ל ○ חוות דעת

פרק ד' - עונה בינונית

389	סימן מט	בענין דעת הש"ך שעונה בינונית היינו וסת החודש, והיא ביום ל"א ○ שו"ת חכם צבי
394	סימן נ	בענין הנ"ל ○ תפארת ישראל (פלתי)
397	סימן נא	בענין הנ"ל ○ חוות דעת
398	סימן נב	דין עונה בינונית באשה שיש לה וסת קבוע ○ חידושי בית מאיר
398	סימן נג	בענין הרואה תמיד לאחר ל', אם תחוש לעונה בינונית ○ שו"ת מנחת יצחק

פרק ה' - ימים נבוכים

401	סימן נד	בדין אשה שמשנית וסתה ○ תפארת ישראל (פלתי)
402	סימן נה	בענין הנ"ל ○ חוות דעת
403	סימן נו	בענין אשה שמשנית וסתה להקדים ב' או ג' ימים ○ שו"ת אגרות משה
406	סימן נז	בענין הנ"ל ○ שו"ת מנחת יצחק

פרק ו' - וסת הפיהוק והקפיצות

408	סימן נח	בענין חששא דוסת מחמת אונס ○ תפארת ישראל (פלתי)
408	סימן נט	בענין הנ"ל ○ סדרי טהרה
409	סימן ס	בענין אונס ופיהוק ביום שקדם לראיית הדם ○ שו"ת חוט השני

410	סימן סא	בענין הנ"ל	○ תפארת ישראל (פלתי)
412	סימן סב	בענין איגלאי מילתא דיומא קגרים	○ חוות דעת
412	סימן סג	בגדר אונס דוסתות	○ תפארת ישראל (פלתי)
413	סימן סד	בדין וסת הפיהוק, אם חוששת לפניו ולאחריו	○ תפארת ישראל (פלתי)
414	סימן סה	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה
414	סימן סו	בענין הנ"ל	○ חוות דעת

פרק ז' - סילוק דמים

416	סימן סז	בדין וסת שאינו קבוע, לאחר שעברו ימי עיבור והנקה	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תניינא
417	סימן סח	בענין סילוק דמים שלא בשעת וסתה	○ שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורה קמא
418	סימן סט	בענין רואה מחמת תשמיש וקביעת וסת בימי עיבורה ומניקתה	○ שו"ת חתם סופר
420	סימן ע	בענין וסת שקבעה בימי הנקה, אם חוששת לו	○ שו"ת חתם סופר
422	סימן עא	דין מעוברת ומניקה בימינו, לענין סילוק דמים	○ שו"ת אגרות משה
423	סימן עב	בענין הנ"ל	○ שו"ת אגרות משה
425	סימן עג	בענין הוחזקה בראיית דמים דמטמאה מעל"ע	○ שו"ת שבות יעקב
426	סימן עד	בענין הנ"ל, וביאור סוגית הש"ס ושיטת הרמב"ם בזה	○ סדרי טהרה

פרק ח' - פרישה סמוך לוסת

432	סימן עה	בדין פרישה סמוך לוסת, אם הוא מה"ת או מדרבנן	○ שו"ת נודע ביהודה מהדו"ק
434	סימן עו	תשובה על הנ"ל	○ בית מאיר על אבן העזר
434	סימן עז	תשובה על הנ"ל	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא
437	סימן עח	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר
437	סימן עט	בענין הנ"ל	○ חידושי חתם סופר
437	סימן פ	בענין הנ"ל	○ חידושי חתם סופר
439	סימן פא	בענין הנ"ל	○ שו"ת אגרות משה
439	סימן פב	בענין עונת הוסת ושעת הוסת, לענין פרישה סמוך לוסת	○ בינת אדם
440	סימן פג	בענין הנ"ל	○ שו"ת בנין עולם

פרק ט' - עונת אור זרוע, ושיטת האביאסף

444	סימן פד	בענין עונת האור זרוע	○ חוות דעת
444	סימן פה	ביאור שיטת האביאסף שעונה היא י"ב שעות שוות	○ תפארת ישראל (פלתי)
447	סימן פו	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה
447	סימן פז	בענין שיטת אביאסף ואור זרוע	○ חידושי חתם סופר
448	סימן פח	זמן העונה, אם הוא תלוי בהנך החמה ושקעה"ח או בעלות השחר וצאה"כ	○ שו"ת חוט השני
449	סימן פט	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה
449	סימן צ	בענין הנ"ל	○ חוות דעת

פרק י' - בעילת מצוה סמוך לוסת

450	סימן צא	בענין יוצא לדרך סמוך לוסתה	○ בינת אדם
451	סימן צב	בענין פרישה סמוך לוסת בליל טבילה	○ תפארת למשה
451	סימן צג	בענין הנ"ל	○ שו"ת כנסת יחזקאל
452	סימן צד	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה
453	סימן צה	בענין בעילת מצוה סמוך לוסתה	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא
454	סימן צו	בענין הנ"ל	○ שו"ת שיבת ציון
455	סימן צז	בענין הנ"ל	○ חוות דעת
455	סימן צח	בדין ליל טבילה סמוך לוסתה	○ שו"ת חתם סופר
456	סימן צט	בענין הנ"ל	○ שו"ת האלף לך שלמה
456	סימן ק	יחוד ובעילת מצוה בכלה שהיא סמוך לוסתה	○ שו"ת אגרות משה

שער ה' - עניני כתמים ודם במ"ר

פרק א' - יסודות דיני כתמים

459	הטעם דכתמים דרבנן, משום חסרון הרגשה או משום תליה מעלמא	סימן א
462	הטעם דכתמים דרבנן, לדעת הרמב"ם דחזקת דם שבא בהרגשה	סימן ב
465	ביאור היסודות של גזירת כתמים	סימן ג
470	בנין הנ"ל	סימן ד
473	תשובה על הנ"ל	סימן ה
475	בנין הנ"ל	סימן ו

פרק ב' - פרטי דיני כתמים

476	בנין כתם שנמצא על גופה	סימן ז
479	בנין הנ"ל	סימן ח
480	בנין הנ"ל	סימן ט
481	בנין ספק ספקא בכתמים	סימן י
481	בנין הנ"ל	סימן יא
482	בנין כתמים בבגדי הבעל, ודם הנמצא על בשרו לאחר תשמיש	סימן יב
485	בגדר בדוק ואינו בדוק בכתמים	סימן יג
486	בנין הנ"ל	סימן יד
486	בנין כתם למעלה מן החגור ונזדקרה	סימן טו
487	בנין הנ"ל	סימן טז

פרק ג' - שיעור כגרים

489	בנין שיעור כגרים	סימן יז
489	בנין הנ"ל	סימן יח
493	בנין הנ"ל	סימן יט
494	בנין הנ"ל	סימן כ
497	לעמוד על חשבון שיעור כתם מדוקדק	סימן כא
503	בנין הנ"ל, ובענין תליה בפרעוש	סימן כב
504	בנין הנ"ל	סימן כג
505	בנין כתם פחות מכשיעור הסמוך למראה טהור הבא מגופה	סימן כד
506	בנין הנ"ל	סימן כה
507	בנין הנ"ל	סימן כו
509	בנין הנ"ל	סימן כז
512	בנין הנ"ל	סימן כח

פרק ד' - תלייה בכתמים

513	בנין תלייה בכתמים	סימן כט
521	בנין תלייה במאכולת, בכתם יותר מכגרים	סימן ל
523	אם אשה נאמנת לומר שהכתמים הם מימי טומאתה	סימן לא
524	בנין ב' נשים שנתעסקו בצפור אחר, וב' שבילין	סימן לב
525	בנין הנ"ל	סימן לג
525	בנין הנ"ל	סימן לד
526	בנין הנ"ל	סימן לה
528	בנין תולין הקלקלה במקולקל	סימן לו
529	בנין הנ"ל	סימן לז
530	בנין הנ"ל	סימן לח

531	סימן לט	בענין תלית כתם בפנויה בזמננו	○ שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא
531	סימן מ	בענין תלית במכה של בנה ובעלה	○ שו"ת חתם סופר
532	סימן מא	בענין סופרת ז"נ, אם תולה כתמה במי שלא ספרה כלל	○ שו"ת בית אפרים
533	סימן מב	בענין תלית בטחורים שיש להם וסת, ובנכרית המסולקת דמים	○ שו"ת רבי עקיבא איגר מהדור"ק

פרק ה' - עד שאינו בדוק

534	סימן מג	בענין שיעור טהרת הכתם בעד שאינו בדוק	○ שו"ת חתם סופר
535	סימן מד	בענין עד שאינו בדוק שטחתו בירכה	○ תפארת ישראל (פלתי)
536	סימן מה	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה
538	סימן מו	בענין כתם משוך בעד שאינו בדוק	○ סדרי טהרה
539	סימן מז	בענין הנ"ל	○ חידושי בית מאיר

פרק ו' - כתם על דבר שאינו מק"ט ועל בגדי צבעונים

540	סימן מח	בטעם הדבר שלא גזרו כתמים בבגד שאינו מק"ט	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא
541	סימן מט	בענין הנ"ל	○ חוות דעת
541	סימן נ	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר
542	סימן נא	בענין בגד המקבל טומאת נגעים	○ תפארת ישראל (פלתי)
542	סימן נב	בגד המקבל טומאה מדרבנן, אם גזרו בו גזירת כתמים	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא
543	סימן נג	בענין הנ"ל, בכתם שנמצא על אחורי כלי חרס	○ אור שמח
543	סימן נד	בענין בגד העשוי מנייר, אם הוא מקבל טומאה	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורא תנינא
544	סימן נה	בענין הנ"ל	○ שו"ת שיבת ציון
545	סימן נו	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה
545	סימן נז	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר
546	סימן נח	בדין נייר העשוי מבלאי בגדים	○ תשובה מבעהמ"ח חכמת אדם
547	סימן נט	בענין כתם על בגד מנומר ובגד צבוע	○ שו"ת מעיל צדקה
548	סימן ס	בענין התקנה דלבישת צבעונים	○ תפארת ישראל (פלתי)
548	סימן סא	בענין לבישת בגדי צבעונים	○ שו"ת חתם סופר
549	סימן סב	בענין בגד שהוא צבוע בתולדתו	○ שו"ת שואל ומשיב מהדורה תליתאה
550	סימן סג	בענין הנ"ל, ובדין בגד הצבוע בצבע לבן	○ שו"ת בית שלמה (מהדורה חדשה)

פרק ז' - דם במי רגלים

555	סימן סד	בירור סוגיא דמי רגלים, ושיטת הר"ח	○ שו"ת פנים מאירות
559	סימן סה	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר
562	סימן סו	בדין אשה שמצאה דם בבדיקת עד לאחר הטלת מ"ר	○ שו"ת מהרי"ל
563	סימן סז	בענין הנ"ל	○ שו"ת מהר"י ווייל
565	סימן סח	בענין הנ"ל	○ שו"ת צמח צדק
567	סימן סט	בענין הנ"ל	○ שו"ת פנים מאירות
571	סימן ע	בענין הנ"ל	○ סדרי טהרה
572	סימן עא	בענין הנ"ל	○ שו"ת בית אפרים
577	סימן עב	בענין אשה שמי רגליה אדומים	○ שו"ת שבות יעקב
580	סימן עג	בענין בדיקת מהרי"ל	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורא קמא
581	סימן עד	בענין בדיקת מהרי"ל באשה שאין לה וסת	○ חוות דעת
583	סימן עה	בענין הנ"ל	○ שו"ת אבני מילואים
585	סימן עו	בדעת הרמב"ם לחלק בין דם במ"ר לעד שאינו בדוק	○ שו"ת משכנות יעקב
586	סימן עז	בענין קרטין שנמצאו בעד הבדיקה לאחר הטלת מ"ר	○ שו"ת הב"ח החדשות
588	סימן עח	בענין הנ"ל	○ שו"ת הב"ח החדשות
588	סימן עט	בענין קרטין הנמצאים בבדיקה שלאחר הטלת מ"ר	○ שו"ת בית אפרים

שער ו' - טהרת הנדה

פרק א' - ענייני הפסק טהרה

603	בדיקת הפסק טהרה, אי הוי מדאורייתא	סימן א
608	ש"ת זכרון יוסף	
610	בענין הפסק טהרה וספירת ז' נקיים	סימן ב
613	ש"ת אבני מילואים	
615	בענין הנ"ל	סימן ג
617	ש"ת בית אפרים	
621	בענין הנ"ל	סימן ד
624	ש"ת חתם סופר	
625	בענין הנ"ל	סימן ה
626	ש"ת חזון איש	
632	בענין בדיקת הפסק טהרה בלא כוונת הפס"ט	סימן ו
632	ש"ת צמח צדק	
632	בענין הנ"ל	סימן ז
632	ש"ת עבודת הגרשוני	
632	בענין הנ"ל	סימן ח
632	ש"ת חתם סופר	
632	בדיקת הפסק טהרה ברואה כתם בתוך ז' נקיים	סימן ט
632	ש"ת לבושי מרדכי יורה דעה מהדורה קמא	
632	בענין הנ"ל, ובדין חזקת טהרה בז' נקיים	סימן י
632	ש"ת אגרות משה	
632	בענין הפסק טהרה לאחר שהתפללו ערבית	סימן יא
632	ש"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא	
632	בענין מוך דחוק ובדיקת שחרית בהפסק טהרה	סימן יב
632	סדרי טהרה	

פרק ב' - בדיקת חורין וסדקים

637	בדין בדיקת חורים וסדקים בהפסק טהרה	סימן יג
641	ש"ת זכרון יוסף	
644	בענין הנ"ל	סימן יד
648	ש"ת סדרי טהרה	
650	בענין הנ"ל	סימן טו
652	ש"ת נודע ביהודה קמא	
654	השגות על דברי הנוב"ל	סימן טז
655	חוות דעת	
656	בענין הנ"ל	סימן יז
656	ש"ת רבי עקיבא איגר מהדורה קמא	
656	בענין בדיקת חורין וסדקים בהפסק טהרה	סימן יח
656	ז' נקיים	
656	ש"ת שאילת דוד	
656	בענין הנ"ל, ובמקום פי המקור	סימן יט
656	חזון איש	
656	בענין איך ינהגו הכלות הבתולות לענין בדיקת חו"ס	סימן כ
656	ש"ת נחלת שבעה	
656	בענין הנ"ל	סימן כא
656	סדרי טהרה	

פרק ג' - ספירת ז' נקיים

657	ביאור ענין הבדיקות בז' נקיים	סימן כב
658	ש"ת חתם סופר	
659	בגדרי הספירה בז' נקיים	סימן כג
660	חזון איש	
661	בענין בדיקת א' וח'	סימן כד
661	אור שמח	
662	בענין תחילתן אע"פ שאין סופן	סימן כה
662	חזון איש	
662	בדין בדיקת ז"נ בלילה	סימן כו
662	סדרי טהרה	
662	בדין בדיקת ז' נקיים במקום שא"א לברר	סימן כז
662	סדרי טהרה	
663	בדין רחיצת או"מ לפני בדיקת ז"נ	סימן כח
663	ש"ת אגרות משה	
664	בדין אשה שהסיחה דעתה מספירת ז' נקיים	סימן כט
664	ש"ת מעיל צדקה	
665	בענין ספירת ז' נקיים, בגדרי כוונת הספירה	סימן ל
665	סדרי טהרה	
671	בענין הנ"ל	סימן לא
671	ש"ת עונג יום טוב	
672	בענין ספירת הימים בפה	סימן לב
672	ש"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא	
673	בענין הנ"ל	סימן לג
673	חידושי בית מאיר	

פרק ד' - חזקת טהרה בימי ליבונה

674	בענין חזקת טהרה וחזקת שאינה רואה	סימן לד
675	ש"ת נודע ביהודה מהדורה קמא	
675	אשה שהפסיקה בטהרה, אם יש לה חזקת טהרה בימי ליבונה	סימן לה
675	ש"ת נודע ביהודה מהדורה תניינא	
676	בענין הנ"ל	סימן לו
676	ש"ת חתם סופר	
678	בענין הנ"ל	סימן לז
678	חוות דעת	
679	בענין הנ"ל	סימן לח
679	בית אדם	
679	בית אדם	סימן לט

פרק ה' - דם קושי ודם בלא הרגשה בז' נקיים

681	בענין דם קושי וראיה בלא הרגשה בז' נקיים	סימן מ
684	סדרי טהרה	
684	בענין הנ"ל	סימן מא
684	חוות דעת	

685	סימן מב	בענין הנ"ל	○ אור שמח
686	סימן מג	בענין הנ"ל	○ ספר מרחשת
689	סימן מד	בענין דם קושי, דם יולדות ודם טוהר לענין נקיים	○ חידושי רבי אריה ליב

פרק ו' - תלייה בז' נקיים

694	סימן מה	בדין אשה שמצאה כתם פחות מגריס בג' ימים ראשונים של ליבונה	○ שו"ת מעיל צדקה
694	סימן מו	ביאור דין תליה בג' ימים ראשונים	○ שו"ת חתם סופר
696	סימן מז	בענין הנ"ל	○ חידושי בית מאיר
697	סימן מח	בענין תליה במכה בג' ימים ראשונים של ז' נקיים	○ שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורה קמא
698	סימן מט	בדין תליית כתם בג' ימים ראשונים של ז"נ, מדינא או מחומרא	○ שו"ת פנים מאירות
701	סימן נ	בענין מצאה כתם לאחר ג"י, אם חוששים שהוא מג"י	○ סדרי טהרה
704	סימן נא	בענין הנ"ל	○ שו"ת בית אפרים
707	סימן נב	בענין הנ"ל	○ שו"ת חמדת שלמה
713	סימן נג	מצאה כתם על חלוקה ביום ד' לספירתה, אם חיישינן שהוא מיום ג'	○ אור שמח

פרק ז' - פולטת ש"ז

716	סימן נד	בענין חשש דפולטת ש"ז, ובדין פולטת בלא הרגשה	○ שו"ת מהרי"ק החדשים
725	סימן נה	בגדרי דין פולטת, ובשיטת הרמב"ם בזה	○ אור שמח
728	סימן נו	בענין ההרחקות שגזרו בחשש דפולטת	○ תרומת הדשן
728	סימן נז	באין בעלה בעיר, ומצאה כתם, אם צריכה להמתין ה' ימים	○ שו"ת שבות יעקב
729	סימן נח	בענין ראתה דם מיד לאחר הטבילה, אם צריכה להמתין ה' ימים	○ שו"ת נודע ביהודה מהדו"ת
730	סימן נט	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר
731	סימן ס	בענין חומרא דה' ימים, ואם עדיפא מסמיכת החפיפה לטבילה	○ סדרי טהרה
732	סימן סא	אשה שראתה בליל טבילה קודם תשמיש, אם צריכה להמתין ה' ימים	○ שו"ת מעיל צדקה
732	סימן סב	בענין חשש פולטת בסופרת מחמת כתם ומחמת בדיקת עד	○ שו"ת חתם סופר
733	סימן סג	בענין המתנת יום ה' ביושבת על דם טוהר	○ שו"ת חתם סופר
734	סימן סד	בענין ימי המתנה לאחר בעילת מצוה	○ שו"ת בית שלמה (מהדורה חדשה)

פרק ח' - טבילת נדה

735	סימן סה	בענין טבילה ביום ז' שחל בשבת	○ שו"ת באר שבע
736	סימן סו	בענין הנ"ל	○ שו"ת צמח צדק
736	סימן סז	בענין טבילה ביום ז' סמוך לחשיכה, וביאור שיטת ר"ת בזה	○ שו"ת עבודת הגרשוני
739	סימן סח	בענין הנ"ל	○ שו"ת חוט השני
739	סימן סט	בענין טבילה ביום ז' שחל בע"ש	○ שו"ת חוט השני
741	סימן ע	בענין טבילה ביום ז' במקום חשש מכשול	○ שו"ת חתם סופר
741	סימן עא	בענין טבילה ביום ז' במקום הדחק	○ שו"ת חתם סופר
742	סימן עב	בענין טבילת כלה ביום ז'	○ שו"ת פנים מאירות
743	סימן עג	בענין הנ"ל	○ שו"ת חתם סופר
743	סימן עד	בענין טבילה ביום ח' במקום אונס	○ שו"ת דברי מלכאל
745	סימן עה	בענין טבילה ביום ח' שחל בערב שבת	○ שו"ת בית אפרים החדשות
746	סימן עו	בענין טבילה בשבת כשאפשר להקדים	○ תרומת הדשן
746	סימן עז	בענין טבילה בליל שבת, כשטבלה בליל ו' ונמצא דבר חוצץ	○ שו"ת מהר"ם לובלין
747	סימן עח	בענין טבילת כלה בליל שבת	○ שו"ת מהר"ם לובלין
748	סימן עט	בענין טבילה בחמין בליל שבת ובבין השמשות	○ שו"ת חכם צבי
750	סימן פ	בענין הנ"ל	○ שו"ת דברי יוסף (אירגאס)
751	סימן פא	בענין טבילה בליל שבת	○ שו"ת אבן השוהם
752	סימן פב	בענין הנ"ל	○ תשובות חדשות לרבי עקיבא איגר
752	סימן פג	בענין טבילת נדה בשבת	○ שו"ת חתם סופר
753	סימן פד	בענין הפסק טהרה לאחר ערבית, ובענין טבילה בליל שבת	○ שו"ת נודע ביהודה מהדו"ת
754	סימן פה	בענין טבילה במים חמים בשבת	○ שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא
754	סימן פו	בענין טבילה בחמין לאחר קבלת שבת ובין השמשות	○ סדרי טהרה

שער ז' - תלייה בדם מכה

פרק א' - תלייה במכה, ודין מכה שאין ידוע אם מוציאה דם

764	בדין אשה שיש לה מכה ומצאה דם בבדיקה	סימן א
765	בענין הנ"ל	סימן ב
767	בדין תליה במכה באשה שיש לה וסת, דעת המרדכי והרא"ש	סימן ג
769	בענין הנ"ל	סימן ד
771	בענין הנ"ל	סימן ה
771	בדין תליה במכה שאין ידוע בה שמוציאה דם	סימן ו
774	בענין הנ"ל	סימן ז
775	בענין הנ"ל	סימן ח
778	בשיטת הרשב"א במכה שאין ידוע שמוציאה דם	סימן ט
780	בענין הנ"ל	סימן י
783	בענין הנ"ל	סימן יא
784	בענין הנ"ל	סימן יב
787	בענין הנ"ל	סימן יג
794	בענין הנ"ל	סימן יד
795	בענין הנ"ל	סימן טו
796	בענין הנ"ל	סימן טז
799	ביאור דברי הרמ"א שהתיר לתלות במכה מדין ספק ספקא	סימן יז

פרק ב' - ספק מכה

801	בענין כאב, אם דינו כמכה	סימן יח
803	בענין הנ"ל	סימן יט
805	בענין דם שנמצא בבדיקה תמיד במקום אחד	סימן כ
807	בענין הנ"ל	סימן כא
809	בענין הנ"ל	סימן כב
810	בענין הנ"ל	סימן כג
811	בענין הנ"ל	סימן כד
812	נמצא דם בצידו השפופרת, אם הוי הוכחה שיש מכה בצדדים	סימן כה
816	בענין הנ"ל	סימן כו

פרק ג' - תלייה במכה שמחוץ לפרוזדור

819	תליה במכה שאינה באותו מקום אלא בדופן	סימן כז
820	בענין אשה שיש לה קביעות זמן לדימום בעורק הזהב	סימן כח
821	בענין תליה בעורק הזהב	סימן כט
822	בענין הנ"ל	סימן ל
824	בענין הנ"ל	סימן לא

שער ח' - רואה מחמת תשמיש

פרק א' - עניינים כלליים

829	בענין רואה מחמת תשמיש, אם אסורה לבעלה מדאורייתא או מדרבנן	סימן א
831	בענין הנ"ל	סימן ב
832	בענין הנ"ל	סימן ג
834	רואה מחמת תשמיש, אם נאסרת מדין וסת או מחמת חשש חולי	סימן ד
836	וסת דרואה מ"ת, אי הוי כוסת מחמת קפיצה	סימן ה

836	בענין היתר לבעל שני מחמת ספק ספקא	סימן ו
838	ביאור הכלל שאין כל האצבעות שוות	סימן ז
839	בענין לאו כל האצבעות שוות	סימן ח
841	מה שהקלו ברואה מ"ת, היינו ע"י פרישה בא"מ	סימן ט

פרק ב' - חישוב ג' ראיות ברואה מחמת תשמיש

842	בענין ראייה ראשונה מחמת תשמיש, אם מצטרפת למנין ג' ראיות	סימן י
842	בענין הנ"ל	סימן יא
843	בענין הנ"ל	סימן יב
845	בענין הנ"ל	סימן יג
846	בענין הנ"ל	סימן יד

פרק ג' - צדדי היתר ברואה מחמת תשמיש

848	בענין ראתה ג"פ מחמת תשמיש ביום ידוע	סימן טו
848	בענין הנ"ל	סימן טז
849	בענין מוחזקת לרואה מ"ת שפסקו דמיה מחמת זקנה	סימן יז
850	בענין אשה שפסקה לראות, וראתה מחמת תשמיש	סימן יח
851	בדין רואה מחמת תשמיש שיש לה וסת קבוע	סימן יט
852	בענין הנ"ל	סימן כ
853	בענין הנ"ל	סימן כא
855	בענין הנ"ל	סימן כב
855	בשיטת רש"י בהא דתולה בוסתה	סימן כג
857	בענין רואה מחמת תשמיש בימים הראויים לזיבה	סימן כד
860	בענין אשה שראתה מחמת תשמיש בימי דם טוהר	סימן כה
861	בענין הנ"ל	סימן כו
862	בענין הנ"ל	סימן כז
863	בענין הנ"ל	סימן כח

פרק ד' - רואה מחמת תשמיש לאחר טבילה

865	בענין אשה שהוחזקה לראות מ"ת לאחר טבילתה	סימן כט
867	בענין הנ"ל	סימן ל
870	בענין הנ"ל	סימן לא
871	בענין הנ"ל	סימן לב
874	בענין הנ"ל	סימן לג

פרק ה' - תלית הדם של רמ"ת בדם מכה וברם הבעל

877	בענין רואה מחמת תשמיש ע"י כאב	סימן לד
881	בענין הנ"ל	סימן לה
882	בענין רואה מחמת תשמיש שיש לה מכה באו"מ	סימן לו
886	בענין הנ"ל	סימן לז
887	בענין תליה במכה שאין ידוע שמוציאה דם, אם יש להקל לענין רמ"ת	סימן לח
889	בענין תליה במכה ברואה מחמת תשמיש, כשדם מכתה משונה	סימן לט
889	בענין תליה במכה באשה שפסקה לראות	סימן מ
891	בענין תליה במכה ברואה מחמת תשמיש	סימן מא
902	מצאה דם לאחר תשמיש, באיזה אופן יש לתלות בבעל	סימן מב
903	בענין הנ"ל	סימן מג
904	בענין הנ"ל	סימן מד
906	בענין הנ"ל	סימן מה
907	בענין הנ"ל	סימן מו

פרק ו' - דם בתולים

908	בדין בתולה שאינה פוסקת לראות מחמת תשמיש ימים רבים	סימן מז
911	בענין הנ"ל	סימן מח

914	בדין דם בתולים לענין רואה מחמת תשמיש	סימן מט
917	בנין הנ"ל	סימן נ
919	בנין הנ"ל	סימן נא
920	בנין הנ"ל	סימן נב
922	בנין בתולה הרואה מחמת תשמיש ובהרגשה	סימן נג
923	בנין חיוב פרישה לאחר בעילת מצוה	סימן נד
924	בנין בדקה לאחר בעילת מצוה ולא מצאה דם	סימן נה
926	בנין דם בתולים לאחר בעילת מצוה, אם נדון כמכה	סימן נו
928	בנין אשה שלא בדקה עצמה לאחר בעילת מצוה	סימן נז
929	נאמנות האשה שראייתה היא מחמת דם בתולים	סימן נח
930	בנין הנ"ל	סימן נט
931	בדין פרישה בבעילת מצוה, ובגדר ביאה גמורה	סימן ס

פרק ז' - בדיקת שפופרת

933	בנין בדיקת שפופרת	סימן סא
934	בנין הנ"ל	סימן סב
937	בנין הנ"ל	סימן סג
939	בנין הנ"ל	סימן סד
943	בנין הנ"ל	סימן סה
944	בנין הנ"ל	סימן סו
946	בנין אי מהני בדיקה באצבע במקום שפופרת	סימן סז
947	בנין בדיקת שפופרת בזה"ז	סימן סח
949	בנין הנ"ל	סימן סט
949	בנין הנ"ל	סימן ע
950	בנין בדיקת שפופרת בבעל ראשון	סימן עא
951	בנין הנ"ל	סימן עב
952	בנין הנ"ל, ובענין בדיקת מכחול בלי שפופרת	סימן עג
953	בנין הנ"ל	סימן עד
954	בנין הנ"ל	סימן עה
957	בנין הנ"ל	סימן עו

שער מ' - יולדת

פרק א' - טבילת יולדת בימי טוהר

963	בנין טבילת יולדת תוך ימי הטוהר	סימן א
964	בנין הנ"ל, ובענין ליל מ"א ופ"א	סימן ב
964	בנין הנ"ל	סימן ג
965	בנין הנ"ל	סימן ד
965	בנין הנ"ל	סימן ה
966	בנין הנ"ל, ובענין ז' נקיים לאחר ראייה בימי לידה	סימן ו
967	בנין ברכה על טבילה בימי טוהר	סימן ז
968	בנין הנ"ל	סימן ח

פרק ב' - ספירת ז' נקיים בימי הלידה

970	בנין ספירת ז' נקיים בימי לידה	סימן ט
974	בנין דם שרואה בימי לידה, אם נחשב כדם מחמת אונס, ואם סותר בז"נ	סימן י

976	בענין דם שרואה בימי טומאת לידה	סימן יא
977	בענין ימי לידה עולים לספירת זיבתה	סימן יב
979	בדין דם הלידה, אם שייך בו חומרא דר' זירא	סימן יג
979	בענין מה שהחמירו בדין יולדת שהיא כולדת בזוב	סימן יד
980	בענין הנ"ל	סימן טו

פרק ג' - אין פתיחת הקבר בלא דם

981	אשה שהרגישה צירי לידה ונפסקו, האם מותרת לבעלה	סימן טז
982	בענין הנ"ל	סימן יז
983	בענין הנ"ל	סימן יח
984	בענין הנ"ל	סימן יט
984	בענין הנ"ל	סימן כ
986	בענין הנ"ל	סימן כא
986	בענין חשש פתיחת הקבר בבדיקת הרופא	סימן כב
989	בענין הנ"ל	סימן כג
991	בענין מעוברת ששמעו קול בכיית העובר, ובדין פתיחת הקבר מבחוץ	סימן כד
992	בענין פתיחת הקבר מבחוץ	סימן כה

פרק ד' - חישוב מ' יום של העובר במפלת

994	בענין חישוב מ' יום של העובר, ואם חוששים שנתעברה ואח"כ ראתה	סימן כו
995	בענין הנ"ל	סימן כז
996	בענין הנ"ל	סימן כח
996	בענין הנ"ל	סימן כט
997	בענין הנ"ל	סימן ל

מפתח נושאים שאינם במקומם

במפתח זה הובאו נושאים בעניינים שונים, שנדונו אגב נושאים אחרים, שלא לפי סדר השערים והפרקים. [כדי למצוא את המקום המדויק בתוך הסימן המצוין, יש לחפש בסימן זה לפי כותרות המשנה].

עניינים השייכים לשער א'

עניינים כללים

241, 219	שער ג סימן כח, לט	בדין ס"ס שספק אחד יש בו רוב לאיסור
465	שער ה סימן ג	בדין ס"ס שספק אחד יש בו רוב לאיסור
836	שער ח סימן ו	מה שהחמיר הרשב"א דבס"ס צריך לברר, היינו במקום שאין כאן חזקת היתר
891	שער ח סימן מא	אם נדה חשיב כאתחזק איסורא
659	שער ו סימן כד	חשבון ימי נדה וימי זיבה (לפרק א)
202	שער ג סימן טו	גדר ימי נדה וימי זיבה
331	שער ד סימן ה	מקום בית החיצון (לפרק ב)
771	שער ז סימן ו	מש"כ רש"י ותוס' שבית החיצון הוא מחוץ לפרוזדור, הוא נגד המציאות שלפנינו
822	שער ז סימן ל	בדיקה לפני תשמיש (לפרק ו)
891	שער ח סימן מא	חיוב בדיקה לפני תשמיש, משום חשש שראתה או משום חשש רמ"ת
254	שער ג סימן מה	נאמנות האשה (לפרק ז)
801	שער ז סימן יח	אם האשה נאמנת לומר שמראה הדם הוא כדם מכתה שער ז סימן ו
		נאמנות הרופא (לפרק ח)
		נאמנות הרופא שריפא את המכה
		בענין נאמנות הרופאים, ואם הוי ספק לצרפו לס"ס
		אין נאמנות לרופאים אלא בדבר הנראה לעיניים
		נאמנות הרופאים

עניינים השייכים לשער ב'

224	שער ג סימן ל	מראות הדם (לפרק א)
		דם ירוק, אם הוא מהמקור

עניינים השייכים לשער ג'

462	שער ה סימן ב	הרגשה (לפרק ד)
209	שער ג סימן כא	לא אמרינן דחזקת דם שבא בהרגשה אלא בדם הנמצא בבדיקה
459	שער ה סימן א	הרגישה ולא מצאה דם (לפרק ה)
		מקור לדין הרגישה ול"מ דם
		הרגשה (לפרק ו)
		הא דבעינן הרגשה, היינו במצאה מן הלול ולחוץ

חשש הרגשה בבדיקת עד (לפרק ז)

- 200 מצאה דם בקינוח בלא הרגשה, אם טמאה מדאורייתא **שער ג סימן יג** ○
- 459 מצאה דם בבדיקת עד, אי חיישינן דארגשה ולא אדעתה **שער ה סימן א** ○
- 765 באיזו הרגשה אפשר לתלות בהרגשת שמש ועד **שער ז סימן ב** ○
- 904 תלייה בהרגשת שמש ועד, לקולא או לחומרא **שער ח סימן מד** ○

דם היוצא ממכה במקור (לפרק ח)

- 288 ,280 ,266 דין דימום ברחם מחמת קלקול אחר ולא מחמת מכה **שער ג סימן נא, נח, סא** ○

עניינים השייכים לשער ד'**וסתות דאורייתא או דרבנן (לפרק א)**

- 43 למ"ד וסתות דאורייתא, אם הוא ודאי או ספק **שער א סימן כג** ○
- 796 חזקת הוסת דרבנן, משום שעשויה להשתנות **שער ז סימן טז** ○

וסתות (לפרק א)

- 45 וסת קבוע, אם דינו כאתחזק איסורא **שער א סימן כו** ○
- 796 ביום הוסת אין כאן חזקת טהרה, כיון שעשויה להשתנות **שער ז סימן טז** ○
- 440 עבר הוסת ולא בדקה, אם טהורה משום שלא הרגישה **שער ד סימן פג** ○
- 855 אשה שיש לה וסת קבוע, אם חוששת גם לוסת שאינו קבוע **שער ח סימן כג** ○

אשה שאין לה וסת (לפרק א)

- 339 ביאור מחלוקת ר"מ ורחב"א, באשה שאין לה וסת אם מותרת לשמש **שער ד סימן יג** ○

קביעת וסת בימי נדה וזיבה (לפרק א)

- 857 קביעת וסת בימי זיבה **שער ח סימן כד** ○
- 344 לדין דאשה קובעת בימי זיבה, אם קובעת בימי נדה **שער ד סימן טו** ○
- 360 במחלוקת הראב"ד והר"ז בדן ראייה בימי הזיבה, לענין קביעת הוסתות **שער ד סימן כו** ○

עקירת הוסת (לפרק א)

- 351 מצאה דם בלילה שלאחר יום הוסת, לענין עקירת הוסת **שער ד סימן יח** ○

וסת החודש (לפרק ג)

- 7 קביעת וסת החודש, לשיטת הרמב"ם בסדר ימי נדה וימי זיבה **שער א סימן ד** ○

וסת הגוף (לפרק ו)

- 78 מקרה של פחד פתאום, אי חשיב כוסת הגוף **שער א סימן מז** ○

סילוק דמים (לפרק ז)

- 3 ביאור ענין סילוק דמים בימי זיבה **שער א סימן א** ○

פרישה סמוך לוסת (לפרק ח)

- 329 ,328 ,326 חיוב פרישה סמוך לוסת, למ"ד וסתות דרבנן **שער ד סימן ב, ג, ד** ○

עניינים השייכים לשער ה'

כתמים דרבנן (לפרק א)

462	שער ה סימן ב	הטעם דכתמים דרבנן, לדעת הרמב"ם דחזקת דם שבא בהרגשה
183	שער ג סימן ג	מ"ט כתם אינו בחזקת הרגשה כמו בבדיקה, הלא יש לתלות בהרגשת שמש או מ"ר
183	שער ג סימן ג	לד' הכס"מ דכתם הוא ס"ס, צ"ב בדרשה דדם ולא כתם
192	שער ג סימן ו	דעת הרמב"ם דכתמים דרבנן מב' טעמים, חסרון הרגשה ותליה מעלמא
209	שער ג סימן כא	כתמים דרבנן משום חסרון הרגשה או משום תליה מעלמא
462	שער ה סימן ב	צ"ע בד' הכס"מ דהוי ס"ס משום ספק מן העלייה, דהא חזקתו מן המקור

דיני כתמים (לפרק ב)

706	שער ו סימן נב	הרואה כתם, אם מטמאה את בועלה למפרע
706	שער ו סימן נב	כתם תוך ג"י דז"נ, אם דנים בו קולא דכתמים

דיני כתמים (לפרק ד)

359	שער ה סימן א	אם יש לתלות הכתם בדם שבא מגופה, או דבעינן תליה שבא מעלמא
-----	--------------	--

כתמים בדבר שאינו מק"ט (לפרק ו)

359	שער ה סימן א	מ"ט לא גזרו על כתמים בדבר שאינו מק"ט
359	שער ה סימן א	בדין כתם בדבר שאינו מק"ט המונח על דבר המק"ט

עניינים השייכים לשער ו'

הפסק טהרה (לפרק א)

650, 641	שער ו סימן יד, יז	רוב נשים פוסקות מלראות אחר כמה ימים
803	שער ז סימן יט	חזקת טהרה לאחר הפס"ט

בדיקת חורין וסדקים (לפרק ב)

13	שער א סימן ו	בדיקת ז' נקיים בעומק הפרוזדור
----	--------------	-------------------------------

ספירת ז' נקיים (לפרק ג)

703	שער ו סימן נא	טעם לבישת הלבנים בז"נ
42	שער א סימן כב	צירוף דעת רש"י דספירת לילה שמה ספירה
812	שער ז סימן כה	אם בדיקת שפופרת מהני לז' נקיים

ספירת ז' נקיים (לפרק ה)

891	שער ח סימן מא	ראייה בלא הרגשה בז' נקיים
-----	---------------	---------------------------

עניינים השייכים לשער ז'

תליה במכה (לפרק א)

256	שער ג סימן מז	לא הקילו לתלות בדם צדדים אלא ברמ"ת
807	שער ז סימן כא	בדיקת מוך שמבררת שהדם מן הצדדים, אם מהני לטהר כל דם שלא בשעת וסתה

891, 882	שער ח סימן לו, מא	צ"ע מה שתולים בדם מכה, הא הוי מיעוט לגבי דם המקור
889	שער ח סימן מ	תליה במכה שא"י אם מוציאה דם
470	שער ח סימן ד	בשיטת הרשב"א בדין מכה שאין ידוע אם מוציאה דם
891	שער ח סימן מא	זיבת דם רב, אם תולים במכה
473, 470	שער ה סימן ד, ה	אם בוקנה יש לתלות במכה שא"י אם מוציאה דם, מדין חזקת טהרה
615	שער ו סימן ה	דין דם נדות היוצא מהמכה בשעת וסתה
696	שער ו סימן מח	דם שנמצא בבדיקת עד, אם יש להקל לתלות במכה מדין ס"ס
696	שער ו סימן מח	ספק מחמת צדדים ספק מחמת מכה שבצדדים אינו ס"ס
696	שער ו סימן מח	דם הבא עם כאב, אם נחשב כדם מכה

עניינים השייכים לשער ח'

200	שער ג סימן יג	פרישה באבר מת (לפרק א)
		הרגישה באמצע תשמיש, אם צריך לפרוש בא"מ
339	שער ד סימן יג	רואה מחמת תשמיש (לפרק א)
		ביאור דעת הרא"ש דלא מהני מה שנתחזקה בג' ביאור שאינה רואה מ"ת
929	שער ח סימן נח	רמ"ת לאחר טבילה (לפרק ד)
		רמ"ת ג' פעמים בליל טבילה
24	שער א סימן יב	שפופרת (לפרק ז)
		בדיקת שפופרת בזמה"ז
13, 10	שער א סימן ה, ו	אם צריך שהשפופרת והמכחול יגיעו עד לפי האם, ואם צריך להכניס המכחול לתוך האם
10	שער א סימן ה	עובי השפופרת, ואם צריכה שתהיה של אבר
812	שער ז סימן כה	בדיקת מוך שמבררת שהדם מן הצדדים, אם מהני לטהר כל דם שלא בשעת וסתה
812	שער ז סימן כה	דם שבצידי השפופרת, אם חיישינן שהוא מן המקור ונשתהה
812	שער ז סימן כה	קושית הב"י דאין כל האצבעות שוות
812	שער ז סימן כה	אם מהני שפופרת כשאין עליה דם בצדדים

עניינים השייכים לשער ט'

822	שער ז סימן ל	דם טוהר
		ביאור ענין מעיין טהור ומעיין טמא
70	שער א סימן מו	יולדת
		אמרה לו נטמאתי בדם טוהר, אם צריך לפרוש בא"מ

רשימת המקורות

אבי עזרי על הרמב"ם

הל' איסור"ב פרק ד' הל' י"ד	37
הל' איסור"ב פרק ה' הל' ה'	29
הלכות איסור"ב פרק ה' הל' י"ג	270
הלכות איסור"ב פרק ה' הל' י"ד	120
הלכות איסור"ב פרק ח' הל' י"ג	329

אור שמח

הלכות איסור"ב פרק ד' הל' י"ד	36
הלכות איסור"ב פרק ה' הלכה ו'	86
הלכות איסור"ב פרק ה' הלכה י"ד	117
הלכות איסור"ב פרק ו' הל' ט"ז	725
הלכות איסור"ב פרק ו' הל' כ"ב	659
הלכות איסור"ב פרק ז' הלכה ד'	977
הלכות איסור"ב פרק ז' הל' ח'	685
הלכות איסור"ב פרק ח' הל' ח'	335
הלכות איסור"ב פרק ט' הל' ז'	543
הלכות איסור"ב פרק ט' הל' כ"ט	713

בינת אדם

שער בית הנשים סימן א' (אות א')	439
שער בית הנשים סימן ב' (אות ב')	450
שער בית הנשים סימן ו'	153
שער בית הנשים סימן ז' (אות ז')	201
שער בית הנשים סימן ז' (אות ח')	246
שער בית הנשים סימן ז' (אות ט')	195
שער בית הנשים סימן ז' (אות י')	679
שער בית הנשים סימן ז' (אות י"ב - י"ג)	765

בית חדש (ב"ח)

סימן קפ"ז ס"ק ב'	838
------------------	-----

בית מאיר על יורה דעה

סי' קפ"ד סעיף ט'	333
סימן קפ"ז סעיף א'	845
סימן קפ"ז סעיף ב'	939
סימן קפ"ז סעיף ה'	696
סימן קפ"ז סעיף ה'	775
סימן קפ"ח סעיף א'	88
סימן קפ"ח סעיף ג'	297
סימן קפ"ח סעיף ד'	146
סימן קפ"ח סעיף ד'	148
סימן קפ"ח סעיף ד'	150
סימן קפ"ח סעיף ד' (ס:)	199
סימן קפ"ט סעיף א'	398
סימן ק"צ סל"ו	539
סימן ק"צ (בסופו)	482
סימן קצ"ד	984
סימן קצ"ז סעיף ד'	673

בית מאיר על אבן העזר

צלעות הבית סימן י"ג	183
צלעות הבית סימן י"ג	209

חוות דעת

צלעות הבית סימן י"ג	211
צלעות הבית סימן י"ג	434
צלעות הבית סימן י"ג	465
צלעות הבית סימן י"ג	473
סימן קי"ז סעיף א'	829

סימן קפ"ג ס"ק ב'	4
סימן קפ"ד ס"ק ג'	444
סימן קפ"ד ס"ק ד'	402
סימן קפ"ד ס"ק ה'	449
סימן קפ"ד ס"ק ז'	349
סימן קפ"ד ס"ק י'	334
סימן קפ"ד ס"ק י"ג	455
סימן קפ"ה ס"ק א'	46
סימן קפ"ו ס"ק א'	34
סימן קפ"ו ס"ק ג'	337
סימן קפ"ז ס"ק ג'	834
סימן קפ"ז ס"ק ה'	678
סימן קפ"ז ס"ק ה' (ב')	889
סימן קפ"ז ס"ק ו'	771
סימן קפ"ז ס"ק ח'	764
סימן קפ"ז ס"ק י"ד	836
סימן קפ"ז ס"ק ט"ז	848
סימן קפ"ז ס"ק כ'	862
סימן קפ"ח ס"ק א'	96
סימן קפ"ח ס"ק ה'	255
סימן קפ"ט ס"ק ד'	388
סימן קפ"ט ס"ק ו'	382
סימן קפ"ט ס"ק ח'	385
סימן קפ"ט ס"ק י"ב	397
סימן קפ"ט ס"ק י"ד	359
סימן קפ"ט ס"ק ט"ו	353
סימן קפ"ט ס"ק ט"ז	350
סימן קפ"ט ס"ק כ"ג	412
סימן קפ"ט ס"ק ל"ד	414
סימן ק"צ ס"ק א'	200
סימן ק"צ ס"ק ג'	218
סימן ק"ץ ס"ק ח'	541
סימן ק"צ ס"ק כ"ט	530
סימן ק"צ ס"ק ל"ז	512
סימן קצ"א ס"ק ח'	581
סימן קצ"ב ס"ק א'	173
סימן קצ"ו ס"ק ג'	684
סימן קצ"ו ס"ק ד'	648

חזון איש

יורה דעה סימן פ' (א' - ט'; י"ג - כ"א)	326
יורה דעה סימן פ"א	262
יורה דעה סימן פ"א	313
יורה דעה סימן פ"א	615

951	סימן קפ"ז ס"ק ח'
881	סימן קפ"ז ס"ק ט'
852	סימן קפ"ז ס"ק י"ד
867	סימן קפ"ז ס"ק כ"ג
919	סימן קפ"ז ס"ק כ"ט
288	סימן קפ"ח ס"ק ד'
43	סימן קפ"ח ס"ק ד' (תשובת המחבר)
57	סימן קפ"ח ס"ק ה'
85	סימן קפ"ח ס"ק ח'
145	סימן קפ"ח ס"ק ח'
384	סימן קפ"ט ס"ק י"א
358	סימן קפ"ט סקי"ד
369	סימן קפ"ט ס"ק י"ט
365	סימן קפ"ט ס"ק כ'
408	סימן קפ"ט סקכ"ב
414	סימן קפ"ט ס"ק ל'
386	סימן קפ"ט ס"ק ל"א
426	סימן קפ"ט ס"ק ל"ד
198	סימן ק"צ ס"ק א'
481	סימן ק"צ ס"ק ב'
217	סימן ק"צ ס"ק ג'
224	סימן ק"צ ס"ק ד'
503	סימן ק"ץ ס"ק י'
480	סימן ק"צ ס"ק י"ב
545	סימן ק"צ ס"ק י"ט
487	סימן ק"צ ס"ק ל"ג
526	סימן ק"צ ס"ק מ"ז
87	סימן ק"צ ס"ק נ"ב
231	סימן ק"צ ס"ק ס"א
538	סימן ק"צ ס"ק ס"ב
536	סימן ק"צ ס"ק ס"ד
486	סימן ק"צ ס"ק ס"ו
75	סימן ק"ץ ס"ק ס"ז (ד"ה וע"פ הדברים)
521	סימן ק"צ ס"ק ס"ז (ד"ה תשובה)
528	סימן ק"צ ס"ק ע'
701	סימן ק"צ ס"ק ע"ד
194	סימן ק"צ ס"ק צ"ג
459	סימן ק"צ ס"ק צ"ג
509	סימן ק"צ ס"ק צ"ג
187	סימן ק"צ ס"ק צ"ג (ד"ה אלא הכי)
192	סימן ק"צ ס"ק צ"ג (ד"ה ומה שכתב בספר)
24	סימן ק"צ ס"ק צ"ה
571	סימן קצ"א ס"ק ז'
907	סימן קצ"א ס"ק ח'
656	סימן קצ"ב ס"ק י"ד
171	סימן קצ"ב סקי"י
161	סימן קצ"ב סקי"ב (ד"ה עוד כתב)
923	סימן קצ"ג ס"ק א'
924	סימן קצ"ג ס"ק ג'
996	סימן קצ"ד
974	סימן קצ"ד ס"ק ב'
976	סימן קצ"ד ס"ק ג'
681	סימן קצ"ד ס"ק ד'
979	סימן קצ"ד ס"ק ד'

886	יורה דעה סימן פ"ב סק"א
992	יורה דעה סימן פ"ג (ס"ק א' - ב')
360	יורה דעה סימן פ"ה (ס"ק כ"ח - מ"ג)
376	יורה דעה סימן פ"ה (ס"ק נ"ט - ע"ד)
208	יורה דעה סימן צ' ס"ק א'
660	יורה דעה סימן צ"ב (ס"ק ה' - ח')
658	יורה דעה סימן צ"ב (ס"ק י' - י"ב)
654	יורה דעה סימן צ"ב (ס"ק כ"א - כ"ח)

חזון יחזקאל

7	תוספתא נדה פרק ט' ה"ג
	חידושי הגרי"ז (סטנסיל)

5	ערכין דף ח.
	חידושי חתם סופר

447	יורה דעה סימן קפ"ד סעיף ב'
437	מסכת שבועות דף יח:
27	מסכת נדה י"ז:
3	שו"ע יו"ד סי' קפ"ג ס"א
437	על שו"ע יו"ד סי' קפ"ד ס"ב (הודפס בסוף חידושי למס' נדה)

חידושי רבי אריה ליב

689	חלק ב' סימן ס"ח
	חידושי רבי עקיבא איגר
247	נדה דף נ"ז:

חידושי רבנו חיים הלוי

325	הלכות איסור"ב פרק ד' הלכה י"ב
	טורי זהב

121	סימן קצ"א ס"ק ד'
524	סימן ק"צ ס"ק י"ז
506	סימן ק"צ ס"ק מ"א

כתב וחותם דרבי עקיבא איגר

97	תשובות סימן ס"ה
	מנחת שלמה תנינא
314	סימן ע"ב (ס"ק ה' - ט"ו)
18	סימן ע"ב (אות ל"ה - מ"ב)
91	סימן ע"ג

מרחשת

686	סימן ל"ה (ב)
	משנה למלך

513	הלכות איסור"ב פרק ט' הל' כ"ט
	נקודות הכסף

525	סימן ק"ץ ס"ק ו'
	סדרי טהרה

44	חדוד הלכות לדף ס"ו
241	סימן קפ"ג ס"ק ב'
23	סימן קפ"ד ס"ק ד'
447	סימן קפ"ד ס"ק ג'
449	סימן קפ"ד ס"ק ו'
344	סימן קפ"ד ס"ק ט'
452	סימן קפ"ד ס"ק י"ד
332	סימן קפ"ו ס"ק ד'
843	סימן קפ"ו ס"ק ד'
937	סימן קפ"ז ס"ק ו'
953	סימן קפ"ז ס"ק ז'

704	יורה דעה סימן מ"ה
588	יורה דעה סימן מ"ו
572	יורה דעה סימן מ"ז
610	יורה דעה סימן מ"ח
882	יורה דעה סימן מ"ח
104	יורה דעה סימן מ"ט
816	יורה דעה סימן נ"א

שו"ת בית אפרים החדשות

745	[סימן י'] עמ' יד
-----	------------------

שו"ת בית יעקב

126	סימן קס"ז
-----	-----------

שו"ת בית מאיר

152	סימן ט"ו
-----	----------

שו"ת בית שלמה (מהדורה חדשה)

733	יורה דעה חלק א' סימן ע"ו
379	יורה דעה חלק ג' סי' ט"ו
550	יורה דעה חלק ג' סימן ל"ג

שו"ת בנימין זאב

69	סימן קמ"ו
----	-----------

שו"ת בנין עולם

440	יורה דעה סימן ל"ח
380	יורה דעה סי' ל"ט

שו"ת גבעת שאול

176	סימן ס"ה
-----	----------

שו"ת דבר שמואל

489	סימן נ"א
272	סימן פ"ז
272	סימן ק"ע

שו"ת דברי יוסף (אירגאס)

750	סימן ס"ד
-----	----------

שו"ת דברי מלכיאל

743	חלק ב' סימן נ"ז
-----	-----------------

שו"ת האלף לך שלמה

456	חלק יורה דעה סימן ר"כ
-----	-----------------------

שו"ת הב"ח (הישנות)

911	סימן פ"ג
93	סימן פ"ד
260	סימן פ"ד
767	סימן פ"ה
162	סימן קי"ח

שו"ת הב"ח החדשות

13	סימן ל"ד
16	סימן ל"ה
586	סימן ל"ו (מהג"ר אברהם הלוי עפשטיין)
588	סימן ל"ז (מרבנו המהרש"א)
256	סימן ל"ח (מבנו הג"ר יהודה לייב)

שו"ת הרי בשמים מהדורא קמא

986	סימן נ"ג
249	סימן צ"ח

970	סימן קצ"ד ס"ק ה'
983	סימן קצ"ד ס"ק כ"ה
17	סימן קצ"ד ס"ק כ"ו
632	סימן קצ"ו ס"ק ט'
662	סימן קצ"ו ס"ק ט"ז
665	סימן קצ"ו ס"ק י"ח
661	סימן קצ"ו ס"ק י"ט
641	סימן קצ"ו ס"ק כ"ג
731	סימן קצ"ו ס"ק מ"ב
754	סימן קצ"ו ס"ק ט'

ערוך השולחן

205	יורה דעה סימן קפ"ג (סעיף נ"ז - ס"ו)
266	יורה דעה סימן קפ"ח (אות כ"ג - ס"ב)
67	יורה דעה סימן קפ"ח (סעי' ס"ג - ע"א)

קובץ תשובות הגרי"ש אלישיב

207	סימן פ"ד
-----	----------

ראש אפרים על הלכות טרפות

88	יורה דעה סי' ל"ח ס"ק נ"ט
----	--------------------------

שב שמעתתא

28	שמעתתא ד' פרק א'
----	------------------

שו"ת אבן השוהם

751	סימן כ"ה
-----	----------

שו"ת אבני מילואים

583	סימן כ"ג
608	סימן כ"ג
809	סימן כ"ג (ד"ה שוב ראיתי)

שו"ת אבני נזר

928	יורה דעה סימן רי"ט
98	יורה דעה סימן רכ"ה

שו"ת אגרות משה

456	אבן העזר חלק ד' סימן פ"ו
663	יורה דעה חלק א' סימן צ"ד
371	יורה דעה חלק א' סי' קכ"ב
403	יורה דעה חלק ב' סימן ס"ז
439	יורה דעה חלק ב' סימן ס"ח
339	יורה דעה חלק ב' סימן ע"ב
81	יורה דעה חלק ג' סימן מ"ה
373	יורה דעה חלק ג' סימן מ"ז
422	יורה דעה חלק ג' סימן נ"ב
626	יורה דעה חלק ג' סימן נ"ה
101	יורה דעה חלק ד' סימן י"ז
103	יורה דעה חלק ד' סימן י"ז
423	יורה דעה חלק ד' סימן י"ז
207	יורה דעה חלק ד' סימן י"ז (אות י"ב)

שו"ת אמונת שמואל

865	סימן א'
877	סימן כ"ג
952	סימן נ"ז

שו"ת באר שבע

735	סימן ע"א
-----	----------

שו"ת בית אפרים

532	יורה דעה סימן מ"ה
-----	-------------------

922	יורה דעה סימן קמ"ו
43	יורה דעה סימן קמ"ז
559	יורה דעה סימן קמ"ח
534	יורה דעה סימן ק"ג
58	יורה דעה סימן קנ"ג
831	יורה דעה סימן קנ"ג
822	יורה דעה סימן קנ"ד
80	יורה דעה סימן קנ"ה
733	יורה דעה סימן קנ"ז
957	יורה דעה סימן קנ"ח
59	יורה דעה סימן קנ"ח
159	יורה דעה סימן קנ"ט
548	יורה דעה סימן קס"א
78	יורה דעה סימן קס"ג
418	יורה דעה סימן קס"ד
846	יורה דעה סימן קס"ד
694	יורה דעה סימן קס"ה
202	יורה דעה סימן קס"ז
226	יורה דעה סימן קס"ז
227	יורה דעה סימן קס"ח
997	יורה דעה סימן קס"ט
205	יורה דעה סימן קע"א
308	יורה דעה סימן קע"א
848	יורה דעה סימן קע"ד
62	יורה דעה סימן קע"ה
832	יורה דעה סימן קע"ה
159	יורה דעה סימן קע"ו
613	יורה דעה סימן קע"ז
657	יורה דעה סימן קע"ח
455	יורה דעה סימן קע"ט
730	יורה דעה סימן קע"ט
986	יורה דעה סימן קע"ט
61	יורה דעה סימן ק"ס
354	יורה דעה סימן ק"ס
841	יורה דעה סימן ק"ס
855	יורה דעה סימן ק"ס
366	יורה דעה סימן קס"ו
437	יורה דעה סימן קס"ו
229	יורה דעה סימן ק"פ
839	יורה דעה סימן קפ"א
504	יורה דעה סימן קפ"ב
541	יורה דעה סימן קפ"ב
874	יורה דעה סימן קפ"ג
173	יורה דעה סימן קפ"ד
824	יורה דעה סימן קפ"ה
531	יורה דעה סימן קפ"ו
624	יורה דעה סימן קפ"ז
732	יורה דעה סימן קפ"ח
743	יורה דעה סימן קפ"ט
968	יורה דעה סימן קצ"א
752	יורה דעה סימן קצ"ו
741	יורה דעה סימן קצ"ז
754	יורה דעה סימן קצ"ז
741	יורה דעה סימן קצ"ב

שו"ת הרי בשמים מהדורא תניינא

891	סימן קכ"א
311	סימן קכ"ב
338	סימן קכ"ו

שו"ת הרי בשמים מהדורא רביעאה

989	סימן קמ"א
	שו"ת הרמ"א
964	סימן צ"ד
505	סימן צ"ז

שו"ת הרשב"ש

489	סימן תפ"ה
-----	-----------

שו"ת זכרון יוסף

603	יורה דעה סימן ט'
637	יורה דעה סימן ר'
946	יורה דעה סימן כ"ב

שו"ת זרע אמת

64	יורה דעה סימן פ"ג
----	-------------------

שו"ת חוט המשולש

889	חלק ג' סימן כ"ו
-----	-----------------

שו"ת חוט השני

409	סימן י"ד - ט"ו
351	סימן כ"ד
448	סימן כ"ד
739	סימן נ"ו
739	סימן פ"ב

שו"ת חיים שאל

175	חלק ב' סימן כ"ו
-----	-----------------

שו"ת חכם צבי

964	סימן ח'
748	סימן י"א
93	סימן מ"ו
273	סימן מ"ז
778	סימן מ"ז
493	סימן ס"ז
123	סימן ע"ג
389	סימן קי"ד

שו"ת חמדת שלמה

707	חלק יורה דעה סימן כ'
954	חלק יורה דעה סימן כ"א

שו"ת חתם סופר

47	אבן העזר ח"ב סימן צ"ז
545	חלק ו - ליקוטים סימן פא
676	יורה דעה סימן קמ"ב
796	יורה דעה סימן קמ"ב
420	יורה דעה סימן קמ"ג
863	יורה דעה סימן קמ"ג
799	יורה דעה סימן קמ"ד
803	יורה דעה סימן קמ"ד
354	יורה דעה סימן קמ"ד (ד"ה אמנם)
45	יורה דעה ס' קמ"ד (ד"ה אמנם שלא בשעת וסתה)
305	יורה דעה סימן קמ"ה
98	יורה דעה סימן קמ"ה

שו"ת כנסת יחזקאל

168	סימן מ"ב
914	סימן מ"ז
10	סימן מ"ט

שו"ת משכנות יעקב

310	יורה דעה סי' מ"ד
585	יורה דעה סימן מ"ב

שו"ת נודע ביהודה מהדו"ק

787	יורה דעה סימן מ"א
794	יורה דעה סימן מ"ב
812	יורה דעה סימן מ"ג
947	יורה דעה סימן מ"ג
805	יורה דעה סימן מ"ד (תשובת הרב דחורקוב)
949	יורה דעה סימן מ"ד (מדברי הגר"י הלוי הורוויץ שם)
933	יורה דעה סימן מ"ה (תשובת הגר"ח צאנזר)
644	יורה דעה סימן מ"ו
807	יורה דעה סימן מ"ו
934	יורה דעה סימן מ"ו
949	יורה דעה סימן מ"ו
580	יורה דעה סימן מ"ח
58	יורה דעה סימן מ"ט
540	יורה דעה סימן נ"ב
965	יורה דעה סימן נ"ד
212	יורה דעה סימן נ"ה
432	יורה דעה סימן נ"ה
795	יורה דעה סימן נ"ה (ר"ה ומה שנלע"ד)
199	יורה דעה סימן נ"ה
470	יורה דעה סימן נ"ה
475	יורה דעה סימן נ"ו
434	יורה דעה סימן נ"ו
675	יורה דעה סימן נ"ז
836	יורה דעה סימן נ"ז
301	יורה דעה סימן נ"ח
352	יורה דעה סימן ס"א
853	יורה דעה סימן ס"א
674	יורה דעה סימן ס"ג

שו"ת נודע ביהודה מהדו"ק

754	אורח חיים סימן כ"ה
374	יורה דעה סימן פ"ג
416	יורה דעה סימן פ"ו
906	יורה דעה סימן פ"ז
855	יורה דעה סימן פ"ח
929	יורה דעה סימן צ"ב
857	יורה דעה סימן צ"ג
920	יורה דעה סימן צ"ד
861	יורה דעה סימן צ"ה
70	יורה דעה סימן צ"ו
24	יורה דעה סימן ק"א
542	יורה דעה סימן ק"ט
991	יורה דעה סימן ק"כ
979	יורה דעה סימן קי"ג
302	יורה דעה סימן קי"ד
453	יורה דעה סימן קי"ז

451	סימן ל"ג
784	סימן ל"ד

שו"ת כתב סופר

32	יורה דעה סימן פ"ט
----	-------------------

שו"ת לבושי מרדכי מהדורה קמא

89	יורה דעה סימן ק"י
90	יורה דעה סימן קי"א
931	יורה דעה סימן קי"ט
625	יורה דעה סימן קכ"א

שו"ת מאיר נתיבים

494	סימן ט'
144	סימן נ"ח

שו"ת מהר"י ווייל

563	סימן כ"ה
-----	----------

שו"ת מהר"ם לובלין

70	סימן ב'
186	סימן ב'
950	סימן נ"ב
747	סימן נ"ג
251	סימן קי"א
746	סימן ע"א

שו"ת מהר"ם פדווה

908	סימן ט'
-----	---------

שו"ת מהרי"ט

902	חלק ב' יורה דעה סימן ל'
-----	-------------------------

שו"ת מהרי"ל

562	סימן קע"ג
-----	-----------

שו"ת מהרי"ק

161	סימן קנ"ט
963	שורש קמ"ד

שו"ת מהרי"ק החדשים

716	סימן מ"ט
-----	----------

שו"ת מהריט"ץ

165	סימן ס"ז
-----	----------

שו"ת מנחת יצחק

406	חלק ה' סימן קל"ה
398	חלק ו' סימן פ"ב

שו"ת מעיל צדקה

507	סימן כ'
497	סימן כ"ז
732	סימן ל"ב
54	סימן ל"ד
276	סימן ל"ד
694	סימן נ"ט
547	סימן ס"ב
523	סימן ס"ג
664	סימן ס"ג
780	סימן ס"ז - ס"ח

שו"ת שאילת דוד	219	יורה דעה סימן קי"ח
652 יורה דעה סימן ג	223	יורה דעה סימן קי"ט
שו"ת שאילת יעבץ	672	יורה דעה סימן קכ"ג
94 חלק א' סימן י"ב	729	יורה דעה סימן קכ"ה
87 חלק א' סימן מ"ד	675	יורה דעה סימן קכ"ז
שו"ת שב יעקב	753	יורה דעה סימן קל"א
233 סימן ל"ו		שו"ת נחלת שבעה
50 סימן ל"ו (מדברי הג"ר גבריאל אב"ד מייץ)	981	סימן ט'
214 סימן ל"ו (מדברי הג"ר גבריאל אב"ד מייץ)	655	סימן ס'
179 סימן ל"ו (תשובה מהגאון מהו"ר גבריאל אב"ד מעין)		שו"ת עבודת הגרשוני
280 סימן ל"ז	736	סימן כ'
127 סימן ל"ח	994	סימן כ"א
132 סימן ל"ט (תשובת הגאון מהרשש"ך)	48	סימן כ"ב
137 סימן מ'	122	סימן כ"ב
197 סימן מ' (עמ' סג)	621	סימן ע"ט
462 סימן מ"א		שו"ת עונג יום טוב
182 סימן מ"א (תשובה שנית)	671	סימן פ"ג
801 סימן מ"ב		שו"ת עין יצחק
851 סימן מ"ב	930	חלק א' יורה דעה סימן י"ח
476 סימן מ"ג		שו"ת פני יהושע
904 סימן מ"ה	274	סימן ו'
שו"ת שבות יעקב		שו"ת פנים מאירות
49 חלק א' סימן ס"ה	52	חלק א' סימן י"ב
850 חלק א' סימן ס"ח	555	חלק א' סימן י"ב
425 חלק א' סימן ע'	819	חלק א' סימן י"ב
995 חלק א' סימן ע"א	742	חלק ב' סימן ד'
96 חלק ב' סימן ע"ד	567	חלק ב' סימן פ"ד
783 חלק ב' סימן ע"ד	698	חלק ב' סימן ק"ע
286 חלק ב' סימן ע"ה	926	חלק ג' סימן כ"א
577 חלק ב' סימן ע"ו		שו"ת צמח צדק
728 חלק ב' סימן ע"ז	617	סימן ס"ה
965 חלק ג' סימן ע"ז	736	סימן ס"ו
903 חלק ג' סימן פ'	771	סימן פ"ו
79 חלק ג' סימן פ"א	565	סימן צ"ב
שו"ת שבט הלוי		שו"ת רבי עקיבא איגר מהדו"ק
377 חלק ג' סימן קכ"ה	820	סימן נ"ו
שו"ת שואל ומשיב מהדורה תליתאה	531	סימן ס"ג
549 חלק א' סימן שס"ב	417	סימן נ"ו
שו"ת שיבת ציון	533	סימן נ"ו
544 סימן ל"ט	980	סימן נ"ט
454 סימן מ"א	650	סימן ס'
שו"ת שמלת בנימין	810	סימן ס"א
88 סימן י'	821	סימן ס"א
שו"ת שער אפרים	247	סימן ס"ב
774 סימן ע"ו	304	סימן ס"ב
שו"ת תשובה מאהבה	697	סימן ע"ח
967 חלק א' סימן ס"ח	230	סימן פ"א
42 חלק א' סימן פ"א (מבעל הנובי)		שו"ת רבי עקיבא איגר מהדו"ת
984 חלק א' סימן קט"ז (מהגאון נודע ביהודה)	811	סימן ל"ד
שולחן ערוך הגר"ז		תשובות חדשות לרבי עקיבא איגר
378 יורה דעה סימן קפ"ד ס"ק כ"ב וסימן קפ"ז ס"ק מ"א	752	יורה דעה סימן ט'
943 סימן קפ"ז סעיף י"ג		תשובות רעק"א מכתב יד
944 סימן קפ"ז קונטרס אחרון ס"ק א'	225	יורה דעה סימן ס"ד

שולחן ערוך הגר"ז [קונטרס אחרון]

יורה דעה סימן קפ"ז ס"ק י"ג 871

שערי יושר

שער ב' פרק ח' 328

תורת השלמים

סימן קפ"ז ס"ק ב' 842

תפארת ישראל (פלאה)

סימן קפ"ג ס"ק א' 240

סימן קפ"ד ס"ק ה' 401

סימן קפ"ד ס"ק י' 331

סימן קפ"ד ס"ק ד' 444

סימן קפ"ד ס"ק ב' 33

סימן קפ"ד ס"ק ג' 39

סימן קפ"ז ס"ק ב' 842

סימן קפ"ז ס"ק ה' 769

סימן קפ"ז ס"ק ה' 887

סימן קפ"ז ס"ק ט' 849

סימן קפ"ז ס"ק י' 870

סימן קפ"ז ס"ק י"ב 860

סימן קפ"ז ס"ק י"ד 917

סימן קפ"ח ס"ק א' 96

סימן קפ"ח ס"ק ב' 287

סימן קפ"ח ס"ק ה' 56

סימן קפ"ח ס"ק ה' 254

סימן קפ"ט ס"ק א' 386

סימן קפ"ט ס"ק ה' 372

סימן קפ"ט ס"ק ז' 381

סימן קפ"ט ס"ק ט"ו 394

סימן קפ"ט ס"ק ט"ז 356

סימן קפ"ט ס"ק י"ב 383

סימן קפ"ט ס"ק י"ז 344

סימן קפ"ט ס"ק י"ח 367

סימן קפ"ט ס"ק כ' 364

סימן קפ"ט ס"ק כ"א 408

סימן קפ"ט ס"ק כ"ב 410

סימן קפ"ט ס"ק כ"ג 412

סימן קפ"ט ס"ק כ"ה 413

סימן ק"צ ס"ק ב' 481

סימן ק"צ ס"ק ג' 216

סימן ק"צ ס"ק ח' 479

סימן ק"צ ס"ק ט' 542

סימן ק"צ ס"ק י' 548

סימן ק"צ ס"ק י"ב 486

סימן ק"צ ס"ק י"ג 525

סימן ק"צ ס"ק י"ט 535

סימן ק"צ ס"ק כ' 485

סימן ק"צ ס"ק כ"ג 529

סימן קצ"ד 996

סימן קצ"ד ס"ק א' 982

סימן קצ"ד ס"ק ב' 966

תפארת למשה

יורה דעה סימן קפ"ד 451

תרומת הדשן

סימן רמ"ה 728

סימן רמ"ז 336

סימן רנ"ה 746

תשובות הגאונים בתראי

סימן כ"ח (מהג"ר שמואל צבי בן הב"ח) 258

עזרי מעם ה'
עושה שמים וארץ

ספר

ובו תשעה שערים

שער א'

עניינים כלליים

שער ב'

גדרי דם הנידות

שער ג'

גדדי ראיית דם נידות

שער ד'

ענייני וסתות ופרישה סמוך לוסת

שער ה'

ענייני כתמים ודם במי רגלים

שער ד'

טהרת הנדה

שער ז'

תלייה בדם מכה

שער ח'

רואה מחמת תשמיש

שער ט'

ענייני יולדת

תוכן מפורט

שער א' - עניינים כלליים

פרק א' - חשבון ימי נדה וימי זיבה

- סימן א **בענין חשבון ימי נדה וימי זיבה** ○ חידושי חתם סופר 3
מחלוקת הרמב"ם עם הרמב"ן וש"פ בחשבון ימי הזיבה ○ ביאור ענין סילוק דמים בימי זיבה, לדעת הרמב"ן ודעמיה ○ דעת הלבוש בענין הנ"ל
- סימן ב **בענין הנ"ל** ○ חוות דעת 4
דברי הרמב"ם לא נאמרו אלא במקום שאין כאן וסת ○ הימים שקובעת בהן הוסת לדעת הרמב"ם
- סימן ג **בענין הנ"ל** ○ חידושי הגרי"ז (סטנסיל) 5
מחלוקת רש"י והרמב"ם בסדר ימי נדה וימי זיבה ○ ב' מחלוקות בין רש"י לרמב"ם ○ יסוד ב' המחלוקות הוא אחד, אם נאמרה הלכה של "ימי נדה" שנעשית בהן נדה, כמו שנאמרה הלכה של "ימי זיבה" ○ יותר נראה בדעת הרמב"ם, שלא נאמרה כלל הלכה של "ימי זיבה", אלא הלכה של "ימי נדה", וכל שהראיה אינה בימי נדה הוי "בלא עת נדתה"
- סימן ד **בענין הנ"ל** ○ חזון יחזקאל 7
קביעת וסת החודש, לשיטת הרמב"ם בסדר ימי נדה וימי זיבה ○ כל זמן שלא קבעה וסת אין כאן דין ימי זיבה ○ בזה יש ליישב קושית הרמב"ן מהא דקבעה וסת מכ"ב לכ"ב ○ מה שאין אשה קובעת וסת בימי זיבתה, גם להרמב"ם היינו בימי זיבתה שלאחר ראית נדתה, ולא בימי זיבתה לפי החשבון

פרק ב' - מקום המקור, בית החיצון ובין השיניים

- סימן ה **בענין מקום הפרוזדור ובין השיניים** ○ שו"ת משאת בנימין 10
אם צריך שהשפופרת והמכחול יגיעו עד לפי האם, ואם צריך להכניס המכחול לתוך האם ○ מקום בין השיניים הוא בתוך הפרוזדור ואינו פי האם ○ בית החיצון ובין השיניים אינם אלא חלק מהפרוזדור ○ אי אפשר לומר שחייב להכניס המכחול לתוך האם ○ מש"כ הרמב"ם שהאבר מגיע "רחוק מעט" מראש הפרוזדור, היינו עד לבין השיניים, ולא לפנים ממנו ○ ראה שבין השיניים הוא קרוב לרחם ○ עובי השפופרת, ואם צריכה שתהיה של אבר
- סימן ו **בענין הנ"ל** ○ שו"ת הב"ח החדשות 13
עד היכן צריך להכניס השפופרת ○ בבדיקת שפופרת שאינה תדירה ונעשית ע"י נשים בקיאות, אפשר להכניס השפופרת בעומק ○ עיקר הקושי הוא בשעת העיבור, ובחלק הפנימי של הפרוזדור ○ בדיקת ז' נקיים בעומק הפרוזדור ○ נראה שפרוזדור שאמרו חכמים אינו במקום צואר הרחם כדעת הרמב"ם, אלא מחוץ לבין השיניים ○ בגמ' נחלקו היכן הוא בית החיצון, וקיי"ל כר' יוחנן שהוא מחוץ לבין השיניים ○ אפשר שלכו"ע בית החיצון הוא מחוץ לבין השיניים ○ ראה להנ"ל מלשון המשנה "בית החיצון" ○ לשון "חדר" כולל גם צואר הרחם ○ עוד ראה להנ"ל ממה שדמי העליה נכנסים לפרוזדור ○ ביאור מקום העליה והלול, להנ"ל
- סימן ז **בענין הנ"ל** ○ שו"ת הב"ח החדשות 16
ראה מגמ' ותוס' דפרוזדור הוא בפנים בצואר הרחם ○ סתירת דברי הג"ר ויפוש דלעיל ○ דברי הג"ר ויפוש דלעיל לחלק בין בדיקת שפופרת לבדיקת ז' נקיים נכונים להלכה
- סימן ח **בענין הנ"ל** ○ סדרי טהרה 17
ראה דבין השיניים אינם סמוכים לאם ○ ראה דהפרוזדור נמשך למטה מבין השיניים ואינו מגיע עד שפתי הערוה ○ ג' איזורים מחוץ לאם ○ האבר אינו נכנס לתוך בין השיניים
- סימן ט **בענין הנ"ל, ומו"מ בדברי החת"ס** ○ מנחת שלמה תנינא 18
דעת החת"ס ע"פ הרמב"ם שמקום בין השיניים הוא בצואר הרחם ○ אפשר לפרש כוונת הרמב"ם שבין השיניים הוא בסוף הנתיק, ולא בצואר הרחם, וכדברי רש"י ○ גם להחת"ס אין כוונת הרמב"ם שרק צואר הרחם נקרא פרוזדור ○ ראה מלשון הרמב"ם להבנת החת"ס ברמב"ם ○ דעת המשאת בנימין כדברינו הנ"ל ○ תמיהה על החת"ס, דלדבריו כל הכנסת האבר דינה כפתיחת הקבר ○ כמה תמיהות על שיטת החת"ס ○ ביאור דברי הב"י בזה ○ מדברי האחרונים מוכח דלא ס"ל כהב"ח והסמ"ע ○ הב"י חולק על דברי הב"ח והסמ"ע

פרק ג' - דין טיפת דם בחדל

- סימן י **בענין ראית טיפת דם בחדל** ○ סדרי טהרה 23
דם פחות מכחדל, אם מדינא יש לתלות שבא מן הצדדים
- סימן יא **בענין הנ"ל** ○ סדרי טהרה 24
ראית טיפת דם אחת הוא ספק אם הדם מן המקור או מן הצדדים ○ ביאור דברי הראב"ד דבזה"ז ל"מ בדיקת שפופרת
- סימן יב **בענין דם כחודה של מחט הנמצא על העד** ○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא 24
אין דרך המקור להוציא פחות מב' טיפין, ואם נמצאת טיפה אחת יש לתלותה בצדדים ○ יש לחלק בין מראה לבן למראה אדום ○ ברגילה לראות טיפה אחת על עד הבדיקה, יש לתלות בצדדים

פרק ד' - דם הנמצא בפרוזדור

- סימן יג **בענין דם הנמצא בפרוזדור, ובשיטת הרמב"ם בזה** ○ חידושי חתם סופר 27
יישוב שיטת הרמב"ם

- 28 **סימן יד** בענין הנ"ל • שב שמעתתא • דם היוצא בהרגשה, ספק מן החדר ספק מן העליה, אם הולכים בו אחר רוב, או שהוא קבוע
- 29 **סימן טו** בענין הנ"ל • אבי עזרי על הרמב"ם • צ"ע במ"ש הרמב"ם שדם הנמצא בפרוזדור טמא מדין מצוי • יישוב בדברי הרמב"ם ע"פ דברי הש"ש, דדם הבא בהרגשה הוא כפירש בפנינו והוא קבוע • מו"מ בדברי הש"ש הנ"ל • יישוב אחר בדברי הרמב"ם, דלשרוף התרומה בעינן רוב מעליא

פרק ה' - הבחנה לאחר בעילת נדה

- 32 **סימן טז** בענין הבחנה לאחר בעילת נדה • שו"ת כתב סופר

פרק ו' - בדיקה לפני ולאחר תשמיש

- 33 **סימן יז** ביאור שיטת הרמב"ם בבדיקה שלאחר תשמיש • תפארת ישראל (פלותי) • הרמב"ן כתב בבדיקה דלאחר תשמיש לרמב"ם היינו לאחר זמן, וקשה הא נמצא על שלו חייב אפילו לאחר זמן • נראה דלא שייך הא דלבו נוקפו אלא בבוועל סמוך לוסתה • הא דסמוך לוסתה חייב חטאת, היינו דוקא בבוועל באיסור, ולא ביוצא לדרך • נמצא על שלו, אם חיישינן להא דלבו נוקפו • נראה דעת הרמב"ם דל"ש לבו נוקפו אלא באשה שאין לה וסת ולא בדקה קודם תשמיש
- 34 **סימן יח** בענין הנ"ל, ובדין בדיקה באשה שאין לה וסת • חוות דעת • בבדיקה דלאחר תשמיש א"צ בדיקת חורים וסדקים • כוונת הגמ' לחלק בין עסוקה בטהרות לאינה עסוקה, היינו לגבי בדיקת חו"ס • לד' הרמב"ם ל"ש לבו נוקפו אלא בבדיקת חו"ס
- 36 **סימן יט** בענין הנ"ל • אור שמח
- 37 **סימן כ** בענין הנ"ל • אבי עזרי על הרמב"ם • לדעת הרמב"ם כל אשה חייבת לבדוק לאחר תשמיש, ומה שהעמידו בעסוקה בטהרות היינו לענין בדיקה דלפני תשמיש • מה שאמרו שלא תבדוק כדי שלא יהא לבו נוקפו, לדעת הרמב"ם היינו שאין לחייבה בבדיקה, ומ"מ מותרת לבדוק • בדיקה דלפני תשמיש, אם חיובה משום טהרות או משום בעלה • גם להרמב"ם בדיקה דלפני תשמיש אינה לטהרות, אלא לבעלה, משום טומאת מעל"ע
- 39 **סימן כא** בביאור שיטת הרי"ף בחיוב בדיקה דלאחר תשמיש • תפארת ישראל (פלותי) • מו"מ בדברי הש"ך בביאור דברי הרי"ף • ב' אופנים בביאור דברי הרי"ף, במה שהביא דברי רחב"א לענין רואה מחמת תשמיש • גם נשים דידן אע"פ שאין להן וסת קבוע, מ"מ בימים שאין רגילות לראות דינן כיש להן וסת, וגם להרי"ף א"צ בדיקה • אשה שאין לה וסת, מדוע לא הצריכוה בדיקה משום קביעת וסת • ביאור סוגית הגמ' (יב:) לדעת הרי"ף

פרק ז' - נאמנות האשה באיסורי נדה

- 42 **סימן כב** בענין נאמנות האשה באיסור נדה במקום הכחשה • שו"ת תשובה מאהבה • בדיון ס"ס נגד חזקת איסור באיסור דרבנן • צירוף דעת רש"י דספירת לילה מהני
- 43 **סימן כג** ביאור דברי הרמב"ן בענין נאמנות האשה • שו"ת חתם סופר • בענין נאמנות האשה על עקירת הוסת • למ"ד וסתות דאורייתא, אם הוא ודאי או ספק
- 43 **סימן כד** בענין נאמנות האשה בימי טומאתה ובימי ספירתה • סדרי טהרה
- 44 **סימן כה** בענין נאמנות האשה דדם מכה הוא • סדרי טהרה • למ"ד מקור מקומו טמא, גם בדם מכה חשיב אתחזק בטומאה • לענין דם מכה קי"ל כרבי דמקור מקומו טהור
- 45 **סימן כו** בענין הנ"ל • שו"ת חתם סופר • קביעות וסתה, אי היא כאתחזק איסורא • הוחזקה ברמ"ת, כיצד נאמנת לתלות במכתה
- 46 **סימן כז** אשה החשודה בזנות, אם נאמנת על איסור נדה • חוות דעת
- 47 **סימן כח** בענין הנ"ל • שו"ת חתם סופר

פרק ח' - נאמנות הרופאים

- 48 **סימן כט** בענין נאמנות הרופאים • שו"ת עבודת הגרשוני • דעת מהר"ם לובלין שאין לסמוך על דעת הרופאים • דעת הב"י דיש לסמוך על הרופאים, והיינו כשאי אפשר לברר
- 49 **סימן ל** בענין נאמנות רופא ישראל ורופא גוי, ואי חיישינן לברדמי • שו"ת שבות יעקב • מה שהאמינו לרופאים היינו במקום שא"ל לברר • נאמנות של רופא אינו יהודי, ובענין חשש דברדמי
- 50 **סימן לא** בענין הנ"ל • שו"ת שב יעקב • ביאור דברי הרא"ש בתשובה • כוונת הרא"ש, דבסוגיא דדם יבש (כב:) מוכח שהרופא נאמן לומר שיש לה מכה או שומא במעיה • י"ל שאין כוונת הגמ' לומר שהרופא נאמן לומר שהוא דם מכה • אם צריך הרופא להעיד על האשה שלפניו, או שנאמן לומר באופן כללי
- 52 **סימן לב** בענין הנ"ל • שו"ת פנים מאירות • מחלוקת הב"י והד"מ בענין נאמנות הרופאים • צ"ע דעת הב"י לסמוך על הרופאים, ולענין רואה מ"ת לא סמך ע"ד הרופאים • מקושת הרא"ש בתשובה מוכח שלא האמינו חכמים לרופאים • לא טיהרו חכמים באינו נימוח, אלא משום שצורת הים כעין שעירות וקליפות מוכחת שהוא בריה • ביאור קושיית הרא"ש בתשובה • קושיות החכ"צ על מהר"ם לובלין ויישוב ע"ז • לכו"ע אין סומכים על דברי הרופא במקום שאפשר לברר
- 54 **סימן לג** בענין הנ"ל • שו"ת מעיל צדקה • עדות דנדה, אם הוא עדות של דבר שבערוה

- סימן לד **בענין הנ"ל** ○ תפארת ישראל (פלתי) 56
ביאור קושית הרא"ש ○ יישוב על קושית הרא"ש
- סימן לה **בענין הנ"ל** ○ סדרי טהרה 57
- סימן לו **בענין הנ"ל** ○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא 58
- סימן לז **בענין הנ"ל** ○ שו"ת חתם סופר 58
אין לדמות לקמיע מומחה שהתירו לטלטל בשבת, דשם הוי עכ"פ כתכשיט ○ מה שסומכים על רפואת הרופא ברמ"ת
היינו משום שנתחזק שיודע לרפאות, משא"כ באומר שיש לה מכה, מנ"ל זה
- סימן לח **בענין הנ"ל** ○ שו"ת חתם סופר 59
ברמ"ת אין לסמוך על רפואת הרופא, אלא אם בדק את האשה וקבע שרפואה זו תועיל לה ○ אבחנת רופא גוי
שרמ"ת מחמת חולשת העורקים, אם חוששים לה שלא לתלות במכה ○ ביאור דעת בעה"ת שלא לסמוך על דעת
הרופא ברמ"ת, משום שדומה לדאורייתא דאינו נאמן באתחזק איסורא ○ בדברי הב"ח ברופא שריפא אשה שראתה
ב' פעמים מ"ת ○ מש"כ בעה"ת שלא לסמוך על רפואת הרופא, הוא מטעם דלא כל האצבעות שוות, משא"כ אם
ריפא אשה שהוחזקה לכל האצבעות ○ דעת הריצב"א דנאמן הרופא לומר שריפא פעם אחת, ואין צריך להתחזק
בג"פ כבקמיע, כיון שהיא רפואה בטבע ○ גם ממלאה ונופצת יש לה רפואה, אלא שאין לה רפואה ע"י בהלה ○ אין
לסמוך על הרופאים אלא בקביעת כללי הרפואה, ולא לענין מקרה פרטי
- סימן לט **בענין הנ"ל** ○ שו"ת חתם סופר 61
- סימן מ **בענין הנ"ל** ○ שו"ת חתם סופר 62
אע"פ שיש נאמנות לרופאים מ"מ צריך לברר דבריהם היכא דאפשר, דאין סומכים על רוב שהוא נגד חזקה כשאפשר
לברר ○ אין לרופאים נאמנות אלא על הכלל ולא על הפרט ○ גדר נאמנות הרופא כשעדיין אינה מוחזקת לרמ"ת,
כמו שלוקים על איסור שהוחזק ע"פ עד אחד ○ ברמ"ת הקילו בנאמנות הרופא, דוסתות לאו דאורייתא, וכ"ש וסת
דרמ"ת ○ בדברי הב"ח, בנאמנות רופא שנתחזק ברפואת אשה שרמ"ת ב' פעמים, וברפואת נכרית שרמ"ת
ג"פ ○ נאמנות הרופא האומר שדם זה מהצדדים ○ נאמנות רופא עכו"ם אומן, מטעם לא מרע לאומנותיה ○ נאמנות
עכו"ם בדאיכא רגלים לדבר שמרגשת כאב בשעת תשמיש, ובאופן דמירתת קצת ○ נאמנות רופא ישראל בהנ"ל
- סימן מא **בענין הנ"ל** ○ שו"ת זרע אמת 64
מחלוקת ספר התרומה והריצב"א בענין נאמנות הרופאים ○ מדברי הרא"ש, ומדברי מהר"ם לובלין וחכ"צ עולה שיש
לסמוך על דברי הרופאים ○ אם יש לחשוש ברופא שדבריו הם בדדמי (לפי דמיונו) ○ ביאור דעת הראשונים
שנסתפקו בנאמנות הרופא לענין רמ"ת ○ ביאור מחלוקת הב"י והרמ"א בס"י קצ"א בענין נאמנות הרופאים
- סימן מב **בענין הנ"ל** ○ ערוך השולחן 67

פרק ט' - כפרה לבעילת נדה

- סימן מג **דין כפרה למי שפירש באבר חי** ○ שו"ת בנימין זאב 69
- סימן מד **מצאה דם לאחר תשמיש, אם צריכה כפרה** ○ שו"ת מהר"ם לובלין 70
- סימן מה **בדקה לאחר תשמיש ומצאה דם, אם צריכה כפרה** ○ שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא 70
דברי הרמ"א בשם מהר"ם דמצאה דם לאחר תשמיש א"צ כפרה, וקושיא ע"ז מהא דנדה יב, אשה מהו שתבדוק
כשיעור וסת לחייב בעלה וכו' ○ לא בדקה קודם תשמיש, ומצאה דם לאחר תשמיש, אם נחשב אונס ○ יש לחלק
בין מצאה דם לאחר תשמיש לאשה שנשאת ע"פ עדים ובא בעלה ○ יש לחלק דנשאת ע"פ עדים חייבת בקרבן
משום שנתברר שההיתר היה בטעות, משא"כ במצאה דם לאחר"ת שההיתר לא היה בטעות ○ יישוב לקושיא מהא
דשבועות יח. דאכניסה אנוס הוא ○ י"ל דהא דנחשב אונס היינו כשהרגישה באמצע הביאה, וידוע בבירור שלא
היתה טמאה לפני תשמיש ○ יישוב דעת הראשונים דגם בלא בדקה קודם תשמיש ומצאה דם לאחר"ת נחשב
אונס ○ הא דנחשב אונס אכניסה, י"ל דהיינו למסקנת הגמ' בנדה דאין לבדוק משום דא"כ לבו נוקפו ופורש ○ נראה
דלשון הגמ' לחייב בעלה חטאת לאו דוקא, דבאמת אנוס הוא, אלא איסור חטאת קאמר, ונפק"מ לטמא בעלה טומאת
שבעה ○ בדם טוהר אפילו אמרה לו נטמאתי א"צ לפרוש באבר מת
- סימן מו **בעל ונמצאת טמאה, אם חייבים כפרה** ○ סדרי טהרה 75
מ"ט אמרו "לחייב בעלה חטאת" בבדיקה דלאחר תשמיש, הלא גם היא חייבת ○ איך יתכן חיוב חטאת בבדיקה לאחר
תשמיש, הלא אנוס הוא ○ יישוב לזה, לפ"ד הכס"מ דאע"פ שאין חיוב בדיקה קודם תשמיש, מ"מ אם לא בדקה
ואח"כ מצאה דם לא חשיב אונס ○ אשה שפירסה נדה באמצע תשמיש ופירש בא"ח, אם נחשבת כאנוסה ○ האם
נכון שהבעל יצוה עליה לבדוק קודם תשמיש ○ נמצא דם לאחר תשמיש בעד שבדיקה בו קודם תשמיש חייבת חטאת,
שהרי ע"כ הרגישה
- סימן מז **בענין הנ"ל** ○ שו"ת חתם סופר 78
מקרה של פחד פתאום, אי חשיב כוסת הגוף ○ מדוע בעלה חייב חטאת אם בדקה לאחר תשמיש, הא אנוס
הוא ○ בדין קרקע עולם בבעילת נדה
- סימן מח **מי שיש עליו חיוב כפרה, אם יש לחוש להוצאת לעז על הבנים** ○ שו"ת שבות יעקב 79
- סימן מט **חילוקי כפרה לבעלי נדות** ○ שו"ת חתם סופר 80
אשה שפירסה נדה באמצע תשמיש ופירש בא"ח, אם נחשבת כאנוסה ○ פחות מבן כ', אם שייך בו עונשי שמים
- סימן נ **אשה שהתירה לעצמה שמראה הי' טהור, ועתה לבה נוקפה** ○ שו"ת אגרות משה 81

פרק א' חשבון ימי נדה וימי זיבה

חידושי חתם סופר

שו"ע יו"ד סי' קפ"ג ס"א

סימן א

בענין חשבון ימי נדה וימי זיבה

מחלוקת הרמב"ם עם הרמב"ן ושו"פ בחשבון ימי הזיבה

פ' ווגת הרמב"ם והפוסקים בענין נדה דאורייתא מבוארת למעין, ולהרמב"ם (איסורי ביאה ו' ו) מיום שהתחילה לראות פעם ראשונה, או אחר לידתה, או תחשוב ותספור לעולם ז' ימים, והם נקראים ימי נדה, ואחריהם י"א יום, והם נקראים ימי זיבה, ולדידיה אם תראה ביום ז' לנדה שזריכה לשב ששה והוא, אותן הימים אע"פ שחשך בהן לנדה מכל מקום מימי זבה הם לכל דיניהם, וכן אם תראה בסוף ימי זיבתה ג' ימים שזריכה לשב ז' נקיים, והנקיים האלו נכנסים לתוך ימי נדה, אף ע"פ שהם נקיים של זבה לימי נדה יחשבו, וכן תספור לעולם ז' ימי נדה וי"א ימי זיבה בין תראה בין לא תראה. והרמב"ן נדה (נד א ד"ה מדאמרינן: הלכות נדה פ"א הלכה יב) וכל הפוסקים פליגי, שלא יתחילו י"א ימי זבה אלא אחר ימי נדה שראתה בהם, וכל זמן שלא ראתה אפילו תשהה כך מאה ימים לא יהיו ימי זבה, וכן משתעשה זבה גדולה לא יתחילו ימי נדה עד שיעלו לה ז' נקיים רזופים, ואם תסתור בתוך אותן הימים אפילו כמה פעמים לא יעלו לחשבון עד שיעברו עליה ז' נקיים רזופים, ואז יתחילו ימי הנדות.

ביאור ענין סילוק דמים בימי זיבה, לדעת הרמב"ן ודעמיה

ודע דל"ע גדול לשטה זו, דקיימא לן כל י"א יום היא בחזקת טהרה כמבואר במשנה דסוף פרק בנות כותים (נדה לה ב) ובגמרא שם, ומשמע דזהו על פי טבע ולא מהלכה למשה מסיני בלי טעם, דהרי אחד מאן דאמר הוא לענין דיה שעתה שהוא חשש דרבנן בעלמא, ועל כרחק כך ידעו בטבע שאשה מעיינה סתם ב"א

שסמוכים לימי הנדות, והי לך לשון רמב"ן פרשת מזורע על פסוק וידיו לא שטף במים (ויקרא טו יא) בסוף דבריו ו"ל, הקל הכתוב בזב האשה צעת נדה ולא חייב בה קרבן, בעבור שהוא בטבעה ולא נתרפאת משום חולי וכו', אבל כי תזב זב דמה ימים רבים בלא עת הידוע, או שתוסף על העת ויזב זב דמה אחרי השבעה ההמה הנה היא חולי כזב האיש, והלכך אותה קרבן בהתרפאותה כדין הזב, עכ"ל לענינינו ע"ש, מבואר שצטבע הענין שיהיה מסולקת מדמים באותן הימים, ול"ל לפי זה אם תמנה ז' נקיים והמה נמשכים חוץ ל"א ימים, וגם בסוף הנקיים תסתור ותספור ז' אחרים, וכן כמה פעמים עד שתטהר לבסוף הקף ימים רבים, ויתחילו ימי נדה ותראה בהן ותטבול, וי"א ימים אחרי כן אלו דנים אותה למסולקת מדמים, ואיך יהיה זה, הא אי לא היה סותרת ימים ראשונים היה עתה ימי נדה ולא ימי זיבה, לזה י"ל דכך הוא הטבע, דכל זמן שלא תשב לה ז' ימים נקיים ממש לא נתרפאה חולי הזיבה הראשון, אפילו ימשך זה ימים רבים מאוד, וכל שלא נתרפאת מחליה לא תחזור לקדמותה לספור ימי נדה ואחר כך י"א ימי זבה, וכך הוא הטבע, כ"ל.

אב"ד הא ללע"ג, תינח כשתראה דם ותסתור, י"ל דהכל הוא מקור משחת מחולי הזבה, אבל פולטת שכבת זרע דסותרת יומה, איך אפשר שע"י אותה הפליטה תשתנה הטבע שיהיה מסולקת מדמים באותן י"א ימים שאחרי ימי נדה, שיהיה על פי חשבון ימי זבה שנמשכו ע"י פליטת שכבת זרע, והוה שקשה דיני טהרה, ולא מלאכי לו פותר, ועיין בסמ"ק שאחר זה א"ה מה שאכתוב עוד בדעת הרמב"ם בזה'.

זבה או לא, אמאי לא פשיט ליה מהך דעונה בינונית דבש"ס ט' ע"ב, דאזמן עונה לא פליגי, ובאמת משכחת יום שלשים לראיה שלא יהיה בימי זבה, כגון אם הראיה היתה ראיית זוב או שלשים יום שלאחריו הווין ליה ימי נדות, אבל בש"ס ט' ע"ב מבואר דבהיתה בימי נדות נמי הוה יום שלשים זמן עונה בינונית, ואמאי הא הוי ליה בימי זבה, ולפי מה שכתב רמב"ם כל שקובעת לה וסת חדש ואפילו בימי זבה מתחילים עתה ימי נדות, ועל ידי זה יהפכו ימי זבות לנדות וימי נדות לימי זבות, וכל ראייה שתראה אפילו בימי זבה צריכה לחוש שמא שינוי וסתות הוא ותתחיל להיות נדה, וצריכה לחוש לזה כמו שכתב הרב המגיד בפרק ח' מהלכות איסורי ביאה הלכה י', י"ל קצת, אבל גם דברי הרב המגיד בפירוש דברי הרמב"ם אינו נכון כל כך, וגם השיטה צ"ע, וצריך אצלי תלמוד.

1. ז"ל שם: כתב הטור והביאו הש"ך ס"ק ב שסתם עונה בינונית היא לשלושים יום, וכן מתבאר מש"ס נדה (ט ב), וצ"ע לרמב"ם (איסורי ביאה ו' ו) דסבירא ליה דכל ימיה סופרת ז' וי"א וכן לעולם, א"כ לא משכחת יום למ"ד שלא יהיה בימי זבה, וקשה הא קיימא לן דאפילו וסת קבוע אינה קובעת בימי זיבתה, ואפילו אי היתה רואה ג' פעמים ביום שלשים לא היתה חוששת לו, ואיך תחוש ליום שלשים משום עונה בינונית, ואע"ג דבמסקנא סוף פרק בנות כותים (נדה לט א) קיימא לן דנהי דלא קבעה וסת דבעי למיעקרא ג' פעמים מכל מקום חוששת לו, מכל מקום קשיא, דהא יום שלשים הוא לה כוסת קבוע, דכל זמן שלא תקבע וסת אחר ג' פעמים חוששת ליום שלשים, ואמאי הא לא הוה וסת קבוע בימי זיבתה. ועוד, דאם כן כד שקיל וטרי הש"ס אי חוששת בימי

דעת הלבוש בענין הנ"ל

ודלא כרמז"ס, אמנם אם לא תראה כלל סבירא ליה כרמז"ס שתמנה לעולם ז' ו"א וז' ו"א, ואם תראה בתוך ה' יהיה לה דין נדה ולא תהיה זבה עד שתטהר מגדחה, וכן אם תראה בתוך ה"א לא תחזור לנדה עד אחר שספרה נקיים, וזה דרך אמלעי.

ובזה יתיישב מה שכתב העטרת זהב גבי חין אשה קובעת וסת בימי נדה ובימי זיבתה, כגון שראתה בראש חודש ובט"ו לחודש, שהקשה הש"ך (סי' קפ"ג סק"ד) עליו, והשתא אתי שפיר, דבאופן זה יהיה יום הט"ו לעולם בימי זבה ולא ישתנה כלל, על דרך משל תחלת ראיתה שממנה תחשוב אותה הראיה היה בראש חודש ניסן, ומעתה ימשכו ימי נדה וזיבה עד י"ח ניסן, וחזרה וראתה בט"ו ט"ז י"ז ג' רגופים, ונעשית זבה גדולה ולריכה נקיים, והם נמשכים עד כ"ד ניסן ובכלל, ועתה חוזרת לימי נדה ז' ימים, והם כלים ביום ז' בראש חודש אייר, ואלו לא ראתה אז בראש חודש היו מתחילים אז ימי זיבה וכלים ז"ב אייר, נמצא כי ט"ו אייר אינו בימי זבה, אבל עכשיו ראתה בראש חודש אייר דם נדות תשב ששה והוא, ואינה נכנסת לימי זבה עד טהרה מגדחה ביום ז' אייר, ואחר כך יתחילו ימי זבה וימשכו עד י"ח אייר, וכשתגיע ליום ט"ו ותראה בו תהיה בימי זבה, וכן כשתראה באייר ג' רגופים ט"ו ט"ז וי"ז ותלך נקיים תחזור ממש לחשבון הנ"ל, באופן שלעולם יהיה יום ט"ו בימי זבה, משא"כ אלו לא ראתה בראש חודש, וק"ל.

וז"ל העטרת זהב (לבוש) סימן זה, ואם עברו כל ה"א יום ולא ראתה בהן חזרת לתחלת ימי נדה, שאם שוב תראה תוך ה' ימים יש לה דין הגדה שכתבנו בתחלת הסימן, ואם ראתה בתוך ה"א יום ג' ימים רגופים ונעשית זבה גדולה אינה חוזרת לימי הגדות עד שיהיה לה ז' נקיים, ואז יתחילו ימי הגדות ואחריהן ימי הזבה וכן לעולם כל ימיה, עכ"ל. ומזה לשון האחרון שפט הש"ך ס"ק ד' דסבירא ליה לעטרת זהב כרמז"ס, דז' ימי הגדות ואחריהן ימי הזבות וכן לעולם. אמנם במנחת יעקב (תורת השלמים ס"ק ג) כתב שהש"ך לא ראה תחלת דברי העטרת זהב שכתב להדיא שאינה חוזרת לימי הגדות עד שתהיה לה ז' נקיים, וזה מבוחר כרמז"ן וסייעתיה דלא כרמז"ס, עכ"ל, והאמת כמו שכתב מנחת יעקב, אבל מכל מקום גם הוא לא ראה ראשית דברי העטרת זהב שכתב שאם שוב תראה תוך ה' ימים יש לה דין הגדה כו', ואלו לרמז"ן מה ענין לו' ימי הגדה, הא אפילו מאה ימים ויותר כל זמן שלא תראה אפילו לסוף שנה ושנתיים ולא תהיה נדה לא תחזור לימי זבה, ומאז טעמא קרי להו ז' ימי הגדה, וזה שיטת הרמז"ס דיהיב לה לעולם ז' ו"א וז' ו"א.

והנ"ל בדברי העטרת זהב שלקח לו דרך לעלמו להכריע בין ב' הדיעות, וסבירא ליה דאם תראה בימי הגדות או בימי הזיבה לא תזוז מהם עד שתטהר מטומאתה, ואפילו אם ימשכו כמה ימים

חוות דעת

סימן קפ"ג ביאורים ס"ק ב'

סימן ב

בענין הנ"ל

שכתב המגיד משנה שם וז"ל, דחוששת שמא וסת היה וממנו ראוי להתחיל ימי נדות, או לאו וסת הוא וימי זיבה הן, וכן מבוחר בהרבה מקומות ברמז"ס ובמגיד משנה.

הימים שקובעת בהן הוסת לדעת הרמב"ם

ובזה נבוא ליישב השגות הרמב"ן. דמה שהקשה מערכין דף ח' [ע"א] מהא דאין פתח בטועה [פחות משבעה ולא יתר על ז'], דאמר התם [טועה שאמרה] יום אחד טמא ראיתי דפתחה (י"א) [י"ז] יום³, ולהרמב"ם החשש לעולם עומד. ולפי מה שכתבתי לא קשה מידי, דבהדיא כתב הרמב"ם בפירוש המשניות דערכין [פ"ב מ"א] וז"ל, ומה שאמרו ב"ז אין הכונה [בכך שתשאר כל אותו הזמן אסורה לבעלה, אלא ענינו כפי שהזכרנו, שאחר אותו הזמן] תקבע לה וסת לנדתה.

דברי הרמב"ם לא נאמרו אלא במקום שאין כאן וסת

בדברי הרמב"ם [שחשבון ימי נדה וימי זיבה הוא קבוע לעולם ואינו משתנה לפי הראייה בפועל] שהשיג עליו הרמב"ן בחידושו לנדה דף כ"ד [ע"א ד"ה והא דאקשינן] מהרבה סוגיות וחשדיה לטועה בדבר משנה, נראה לי ליישב דבריו. דזה לשון הרמב"ם (בפ"ו מהלכות איסור"ב ה"ו) וז"ל, מיום שתקבע לה וסת עד שתעקר הוסת [תספור לעולם שבעה מתחלת יום הוסת, ואחריהן אחד עשר [ואחריהן] שבעה ואחריהן אחד עשר]. מבוחר מדבריו דדוקא אשה שאין לה וסת סופרת לעולם ז' ו"א, אבל [אשה] שיש לה וסת מתחלת לספור מיום וסתה ימי נדותה, אף שחל יום וסת באמצע ימי הזיבה, משום דרחמנא אמר גבי זבה בלא עת נדחה, ויום הוסת עת נדחה היא. וכן כתב (פרק ח' הלכה י"א) וז"ל, כיצד חוששת לוסתה, וכמו

הזוב, שהרי עברו ששה להשלמת ימי נדותה ואחד עשר שבין נדה לנדה הרי י"ז, ולאחר י"ז כשראתה תחילת נדה היא. אבל אם תראה ביום י"ז לא יצתה מן הספק אם יום נדה הוא או יום זיבה, דיש לומר שמא יום זה שבאת לפנינו כשראתה ראשון לימי נדה היה, ויום י"ז שראתה בו סוף אחד עשר יום שבין נדה לנדה הוא ואינה צריכה שימור, או שמא יום ראשון שבאתה לפנינו מימי זיבה הוא, וכשכלו י"א יום יצתה מימי הזוב, ויום י"ז שראתה בו תחילת נדה הוא וצריכה למנות ששה והוא, וכל שכן אם תראה קודם י"ז, ובספיקא זו תעמוד לעולם עד שתשב י"ז נקיים. (רש"י)

2. טועה שראתה היום, ואינה יודעת אם בימי נדתה עומדת אם באותן אחד עשר יום של זיבה, אין חוזרת לפתח [לתחילת] נדותה בפחות מד' נקיים. (רש"י)

3. שאם לא תראה עד לאחר י"ז לבד מיום זה אז חוזרת לפתח נדותה למנות ששה והוא, דממה נפשך לאחר י"ז לבד מיום זה יצתה מספק של ימי הזוב, דאם יום זה שראתה מתחילת ימי זיבה היה, כיון שכלו י"א יום יצתה ימי הזוב והרחיקה ראייתה, שלא ראתה עד לאחר י"ז ותחילת נדה היא, ואפילו אם תאמר שיום זה תחילת נדה היא אעפ"כ יצתה ימי

מימי נדה, ולריכה עוד י"ז ימים לתקן הוסת. והנה צפירוש המשניות [שם] כתב הטעם וז"ל, ארבעה ימים נאמר גם כן שהוא ספק, וקרבנה אינו נאכל, לפי שאפשר ששני ימים קודם היו ימי זיבה ושני ימים מימי נדה ולא תהיה זבה, וכשאלו משערין הספק הזה יהיה פתחה ט"ז יום, לפי שנאמר שאם השנים מאלו הארבעה מתחלת נדה הם, ישארו מהתקופה ט"ז יום. ולפרש דבריו נראה, דהנה בטועה אפילו ביום א' היה ראוי שתקבע לה וסת מחמת ספק ספיקא, דהא אפילו בימי זיבה הוא רק ספק נגד קביעת וסת, כמו שכתב הרמב"ם שם (הלכה ט' וי"י), וכיון שיש עוד ספק דלמא לאו מימי זיבה הוא, הוה ספק ספיקא. רק כיון דבהתחלת הטעות כבר אסרינן להספק שתשז' ימי נדות, לא הוה ספק ספיקא כמבואר בסיומן ק"י סעיף ט'. אבל בד' ימים כיון שיש עליה ספק קרבן ופוסקין בתחלה דין ספק, שאינו נאכל, לפיכך צ"ל שאחר כך שגלטרף עוד ספק לענין קביעת וסת הוה ספק ספיקא, כיון שמתחלה עשינו גם כן אותה ספק. וכן (צב) [צב] או צו', כיון שדנין לקרבן שאינו נאכל על כרחך היה שיעור הספק שרק צ' ימים הראשונים היו ימי זיבה והמותר מימי נדות, ומשום הכי כל שתוסף בראיית הדם נתמעט פתחה. ולפי שיעור הספק (ענין) [לענין] הקרבן במה שאינו נאכל, כן משערין פתחה משום ספק ספיקא. דוק שם צפירוש המשנה.

גם מה שהקשה הרמב"ן מנדה דף ל"ט [ע"א] דהא כ"ז וכ"ז בימי זיבה קא', לא קשה מיד, לפי מה שכתבתי לעיל דבימי נדה וזיבה שהן בלא ראות רק לפי החשבון קובעת וסת. ועוד דכיון דשתי פעמים הראשונים לא היו בימי זיבה, אף דצפנס שלישית היה בימי זיבה קובעת וסת, כמבואר בצעלי הנפש שער וסתות [שם] מנדה דף ל"ט [ע"ב] מהא דריש ירחא וריש ירחא וכו' בירחא וריש ירחא.

וכן כתב (בפ"ח מהלכות איסור"ב הי"ז) וילד היא עושה לתקן וסתה [ולידע אם היא זבה ודאית או ספק זבה ולידע ימי זיבתה, הכל לפי ימים שתראה בה, כינר, ראתה יום אחד או שנים משלמת עליהן השבעה, ותתחיל למנות האחד עשר יום מאחר השבעה]. וכוונת הרמב"ם נראה, כיון דאין האשה קובעת בימי זיבה הסמוכים לימי נדות שראתה בהם, ובימי נדות וזיבות שהם בלא ראות רק לפי חשבון קובעת וסת, כמו שכתבתי לעיל, ואם כן אשה זאת הטועה כשתראה לקבוע לעצמה וסת למען תוכל להתחיל לספור ממנו ימי נדות וזיבות לא תוכל לקבוע עד אחר שלא תראה י"ז יום, משום חשש דשמא היום טמא תחלת ימי נדה היה, ואין ראוי לקביעת וסת עד אחר י"ז יום, שאז בודאי הוא מימי נדות וזיבות שהן רק לפי החשבון הקובעת בהם וסת, וכן צב' ג' ימים טמא ראיתי, דאמר שם דגם כן פתחה י"ז, חוששין שמא יום האחרון התחלת ימי נדתה היה ולריכה להשלים עוד י"ז ימים, ואחר כך כשתראה תוכל שוב לקבוע וסת. וכן כתב צפירוש המשניות, ע"ש.

ומה שכתב צפירק ח' מהלכות איסור"ב הי"ז ראתה יום אחד או שנים משלמת עליהן השבעה, הכוונה להשלמה דנקט בהלכה (י"ז) [ט"ז], דהיינו דאפילו צב' ימים משלמת עוד ו' ימים, דבהדיא קתני בצרייתא בערכין (שם) צ' ימים פתחה י"ז, וכן מה שכתב בהלכה י"ח ויושבת ה' ימים, לא קאי רק אד' ימים, אבל צב' תחשוב ו' ו"א, דגם כן קתני בצרייתא (שם) דגבי ג' ימים פתחה י"ז, ויש שם טעות סופר במגיד משנה שם וכן ל"ל שם, צ' לזיבה וא' לנדות.

ועדיין חל עלינו לפרש הטעם דבד' ימים טמא דפתחה ט"ז, ולא חיישין שמא ג' ימים הראשונים מימי זיבה היו ויום האחרון

חידושי הגר"י (סטנסיל)

ערכין דף ח.

סימן ג

בענין הנ"ל

ראתה, ומפני מה נקראין ימי נדה, מפני שהן ראיון לנדה, וכל דם שתראה בהן דם נדה יחשב, וכל י"א יום שאחר ה' הן הנקראין ימי זיבתה, בין ראתה בהן דם בין לא ראתה, ולמה נקראין ימי זיבה מפני שהן ראיון לזיבה וכו'. וזהו כתב, כל ימי' של אשה כך הן, ז' ימי נדה וי"א ימי זיבה, ע"כ, מבואר דפליג אב' דיניס, חדא דסבירא ליה דאין זיבה רק באותן י"א יום בלבד, אבל לאחר הי"א יום אף שלא ספרה ז' נקיים, הראיות שאח"כ כבר דין דראיות נדה עליהן, וגם דאין חלוק (לראתה) [בין ראתה] נדה ללא ראתה, דלעולם ימיה של אשה רק החשבון ז' ימי נדה וי"א ימי זיבה, וכל שראתה צ"ל ימים שאחר ה' של ימי נדה דין ראיית זיבה בהו, אף שלא ראתה בהו' ראיית נדה.

ב' מחלוקת בין רש"י לרמב"ם

והבבאורה הם צ' פלוגתאות נפרדות, דמחלוקתם בהרחיקה ראייתה' אם היו נדה או זבה היו פלוגתא בדיון [זיבה], אם זיבה

מחלוקת רש"י והרמב"ם בסדר ימי נדה וימי זיבה

בתנתיין, אין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתר על י"ז, ופרש"י זה דין נדה דאורייתא, ראתה היום מונה ששה והוא וכו' ומיום ז' ואילך הויין ימי זיבה י"א יום וכו' ואם משכו ימי זיבה חודש או שנה אינה חוזרת לתחילת נדות עד שתשז' ז' נקיים, ישבה ז' נקיים וראתה הויה תחילת נדה וכו' וכשתראה אח"כ בין ראתה סמוך בין שהרחיקה ראייתה הויה תחילת נדה, ע"כ.

מבואר בדברי רש"י צ' דיניס, א', דאם נעשית זבה אינה חוזרת לנדותה עד שתספור ז' נקיים אף שכבר עברו הי"א יום של זיבה, צ', בהרחיקה ראייתה, דאינם מתחילין י"א ימי זיבה כ"א אחר ראיית נדה וטומאת נדה, וכל שלא ראתה אין כאן י"א יום, והויה נדה בתחילת ראייתה. וכן גם שיטת הרמב"ן, עיין מ"מ פ"ו מא"ב.

אולם הרמב"ם צ"ל מא"ב הי"ד כתב, כל ז' ימים שנקבעה לה וסת בתחילתן הן הנקראים ימי נדתה, בין ראתה בהן דם בין שלא

דאיכא י"א ימי זיבה, אכל ימי נדה ליכא כלל, ורק ראית נדה, וממילא שהפ' דאין בין נדה לנדה אלא י"א יום היינו בין ראית נדה לראית נדה, כיון דזמן של ימי נדה ליכא כלל, וממילא דבהרחיקה ראיתה הוית נדה, דליכא זיבה כי אם אחר ראית נדה, וכלא פסקה מזיבה דין ראית זב עלה מגז"כ דוספריה, כיון דליכא דין של ימי נדה שיפקיעו מטומאת זיבה, משא"כ להרמב"ם איכא גם ההלכה של ז' ימי נדה דימים אלו הם דין ימי נדה עליהו אף אם לא ראיתה, שהוא זמן שראויה להיות בהם נדה, והך ד"א יום שבין נדה לנדה פ' בין זמן של נדה לזמן של נדה שלאחר ה"א, אף דלא ראיתה בה' שמקודם, וממילא דבהרחיקה ראיתה אם הו' זה בתוך י"א יום שראויה להיות בהם זבה דין זבה עלה אף דלא היה מקודם ראית נדה, וכן כלא פסקה הזמן של ימי נדה שהגיע אחר ה"א מפקיע מטומאת זיבה, ודין ראית נדה עליהו.

יותר נראה בדעת הרמב"ם, שלא נאמרה כלל הלכה של "ימי זיבה", אלא הלכה של "ימי נדה", וכל שהראיה אינה בימי נדה הו' "בלא עת נדתה"

והנראה יותר בדעת הרמב"ם, דהנה בה"כ וכילד כשתראה האשה דם תחילה וכשתראה בשעת וסתה, והיא העת שקבעה לנדתה, הרי זו נדה כל שבעת הימים וכו' ראיתה דם ביום השמיני הרי זו דם זיבה מפני שהוא לא עת נדתה, ע"כ, ובפיה"מ ערכין כשתראה דם הרי היא טמאה ז' ימים, ואין הפרש בין שראתה הדם יום אחד או ז' ימים תקרא נדה, ואם ראיתה הדם כלא עת נדתה, ר"ל אחר הו' ימים היא נקראת זבה וכו', והזמן שיש בין נדות לנדות למיעוט הוא י"א, והוא קבלה, ע"כ.

ובי"ש"ב למיעוט הוא י"א יום, הוא לפי מה שכתב בה' הג"ל דאם ראיתה ביום קביעות וסתה זה מפסיק היזבה בתוך י"ז, וזהו שכתב דלמיעוט ימי נדה הוא רק י"א יום של זיבה, אכל יכול להיות יותר ימי נדה, דהיינו כשתראה בשעת קביעות וסת בתוך י"א יום.

ונראה בדעת הרמב"ם דליכא לדיד' אלא ימים של נדה, אכל ימים של זיבה ליכא כלל, ורק דכל שהוא כלא עת נדתה ממילא הו' זבה, אכל ליכא ימים של זיבה כלל, וההלכה ד"א יום היינו דלא הו' כלא עת נדתה אלא אותה ה"א יום, אכל לאחר ה"א שוב הו' עת נדתה אף שעדיין לא הגיע וסתה, ומש"ה נמי אם הגיע וסתה בתוך ה"א יום הו' ראית נדה, אף שהיא [תוך] ה"א, כיון דליכא ימים של זיבה כלל, ורק דהדין דכל שהוא כלא עת נדתה ממילא הו' זבה, וכיון דהוא וסתה והו' עת נדתה מפסיק ימי זיבתה.

ובן נראה ממש"כ הרמב"ם בה"ג, והלכה למשה מסיני שאין בין זמן נדה לזמן נדה אלא י"א יום בלבד, ע"כ מדנקט לישגא דבלבד משמע דאין ההלכה דליכא י"א של זיבה, ורק דעיקר ההלכה לומר היאך הו' נדה, ושוב הו' עת נדתה אף שעדיין לא הו' וסתה, ולא הו' כלא עת נדתה אלא ה"א בלבד.

ונמצא לפ"ז דלרש"י עיקר ההלכה היא דאיכא י"א של זיבה, אכל ימים של נדה ליכא כלל, ורק דכל אימת שהיא רואה היא נדה, וההלכה ד"א יום היא שאחר ראית נדות איכא י"א ימי זיבה, ומש"ה דבהרחיקה ראיתה הו' תחילת נדות, דלפ' י"א יום שבין נדות לנדות היינו בין ראית נדה לראית נדה, דזמן של נדה ליכא כלל ולא נאמרה הלכה ע"ז, אכל להרמב"ם הרי להיפוך, דליכא הלכה אלא דאיכא ז' ימים של נדה, אכל בזיבה ליכא הלכה של ימים של זיבה כלל, והיתה יכולה לעולם להיות זבה, כל שהוא כלא עת נדתה, ובאה

היא דוקא אחר ראית נדה, או דלא לריכין לזבה נדה מקודם, ואפשר שתהיה זבה כלל ראית נדה, כל שראתה בלחות ה"א שאחר הו', והפלוגתא כלל ספרה ז' נקיים אם חזרת לתחילת נדתה הו' פלוגתא דבין נדה אם חזרת לנדותה כלל ז' נקיים או לא.

יסוד ב' המחלוקת הוא אחד, אם נאמרה הלכה של "ימי נדה" שנעשית בהן נדה, כמו שנאמרה הלכה של "ימי זיבה"

אמנם יראה דחדא פלוגתא היא והא בזה תליא, והנה במה דס"ל לרש"י דכל דלא ספרה ז' נקיים אחר זיבה דין ראית זיבה עליהו, לכאורה הלא הלכה היא דאין בין נדה לנדה אלא י"א יום של ימי זיבה, דזה גם רש"י מודה דבעיקר דין "ימי זיבה" לא נאמרו אלא י"א ימים, ורק דהוא גז"כ מיוחד מקרא דוספריה דכ"ז שלא ספרה לא הו' נדה, וממילא הו' הראיות ראיות של זיבה, אכל באמת ע"ס ההלכה היא דרק י"א הו' ימי זיבה, ורק דהכא אחיין מכה גז"כ דוספריה דנכלל בהך קרא דאם לא ספרה עדיין טומאת זיבה עלה, דהו' הראיות ראיות של זיבה.

והנה ביסוד מה שנחלקו אם לריכין לזיבה ראית נדה מקודם, נראה הביאור דהרמב"ם ס"ל דלעולם כך החשבון, ז' ימי נדה וי"א ימי זיבה, בין ראיתה בין לא ראיתה, ס"ל דכמו דאיכא הלכה של י"א ימי זיבה כדק"ל בנדה ד"א יום שבין נדה לנדה למשה מסיני, כמו כן נאמרה הלכה של ימי נדה, שאותן הימים ראויים להיות בהן נדה ומתחילין אחריהם ימי זיבה, אפילו לא ראיתה בה' של ימי נדה, ומשום דאיכא דין של ז' ימי נדה, והך ד"א יום שבין נדה לנדה פ' לדעת הרמב"ם בין ימי ז' של נדה לימי ז' של נדה, ולא בין ראיה לראיה, שלא תליא בראית נדה וטומאת נדה כלל, ורק דאיכא ימים דראויים להיות בהן נדה וימים שאחריהן י"א יום שראויה להיות בהן זבה, וכן נאמרה הלכה ימים של נדה וימים של זיבה, וכן נראה מדוקדק לשונו הב' והללמ"ם שאין בין זמן נדה לזמן נדה אלא י"א יום ע"כ, הרי דוקא זמן נדה, שבזמן זה ראויה להעשות נדה כל אימת שתראה, ושם ימי נדה עליהו אפילו לא ראיתה בהן, ואחר ימי נדה אלו מתחילין ה"א יום של זיבה, וא"ש ג"כ דלהרמב"ם אף מבלי שפסקה מלראות חזרת לנדותה, דכיון דנאמרה ג"כ הלכה של ימי נדה, א"כ אף כלא פסקה לראות כיון שהגיע הזמן של הימים שהם ימי נדה זה מפקיע דלא הו' הראיות ראיות זיבה.

אולם דעת רש"י דלא נאמרה הלכה רק לענין ימי זיבה שהם י"א יום, אכל על ימי נדה ליכא הלכה כלל באיזה ימים ראויים להיות בהם נדה, וכל אימת שתראה ראיה להיות נדה, וזאת ה"א יום שהם ימי זיבה, אכל ימי נדה ליכא כלל, רק אם ראיתה יש עליה טומאת נדה, וא"כ ע"כ דהך י"א יום שבין נדה לנדה הפ' בין ראית נדה לראיה שאחריה, כיון דכלא ראיה ליכא כלל חשבון של ימי נדה לשעטת רש"י, וע"כ דבהרחיקה ראיתה הו' נדה כ"ז שראתה, ורק י"א יום אחר הו' של ראית נדה הו' ימי זיבה, ובהרחיקה ראיתה דלא הו' ראית דם מקודם דין תחילת נדות בה, ומש"ה ס"ל ג"כ דכלא פסקה הו' זיבה, כיון דלא נאמר זמן של ימי נדה כלל, א"כ הרי אין מי שיפקיע מזיבה, וכיון דלפנין מוספריה דלריכין לתחילה נדות ספירת ז' נקיים קודם, ממילא הו' הראיות ראיות זיבה, משא"כ להרמב"ם כיון דלאחר ה"א מתחילין הו' ימים שהם ימי נדה זה מפקיע מטומאת זיבה, וא"כ הרי נמצא דב' הדינים חדא פלוגתא הוא וכמוש"כ, דעיקר המחלוקת היא אם נאמרה הלכה דו' ימים שראויים להיות בהם נדה כמו שנאמרה הלכה דו' ימי זיבה או לא, דלרש"י ליכא הלכה אלא

הנאמרה הלכה דו' ימים של נדה, וזה מפקיע מטומאת זיבה, דעכשיו כבר הוו עת נדתה, ועיקר דין זיבה כיון דל"ה אז הו' ימים של נדה הו' בלא עת נדתה [ו]היוא זבה, וז' הדינים חד פלוגתא היא וכמו שנתבאר⁵.

ההלכה דלא הו' בלא עת נדתה אלא י"א יום אחר הו' של נדה, ושז' הו' עת נדתה והו' נדה, וכיון דליכא להרמב"ם הלכה ד"א ימים של זיבה כלל, ורק ימים של נדה הוא דאיכא, משו"ה שפיר ס"ל דאף אם נעשית זבה ולא פסקה מלראות, חזרת אחר ה"א לנדתה, דכיון

חזון יחזקאל

תוספתא נדה פרק ט' ה"ג

סימן ד

בענין הנ"ל

שהוא בלא עת נדתה, ודברי הרמב"ם שם פ"ח ה"ו בטרם שקבעה לה וסת דילוגיו, ובכה"ל גווגא האי בלא עת נדתה אינו אלא י"א יום אחר ראית נדתה, כמבואר לעיל.

בזה יש ליישב קושית הרמב"ן מהא דקבעה וסת מכ"ב לכ"ב

ובחדושי הרמב"ן במסכת נדה סוף פרק בא סימן (דף כ"ד ע"א) תמה על שיטת הרמב"ם מהא דאיכא בסוף פרק בנות כותים דלכולי עלמא נדה ופתחה מכ"ז מגין, ואם היינו מוין משעת ראייה ראשונה, כ"ז בימי זיבה קאי לה, ועוד מהא דתנן היתה למורה לראות יום ט', ואוקמה שמואל ט' לטבילתה שהם כ"ב לראייתה, אם אהיה מונה כל ימי נדת וזבה לתחלת ראייה ראשונה שראתה זו, כי הדרי אהו כ"ב תליתאי בימי זיבה קיימי, והיך קבעה וסת בכה, שאין האשה קובעת וסת אלא בשלשה הפלגות, לכאורה יש ליישב הקושיא השניה בהאמור לעיל, שכל זמן שלא קבעה לה וסת נקבע הראיה של זבות בלא עת נדתה אחרי ראית נדתה, וכל זמן שלא היו שלש הפלגות הרי אין עוד כאן וסת קבועה שתקבע הוסת ראית "בלא עת נדתה", נמלא שקבעה לה וסתה בראית נדתה.

מה שאין אשה קובעת וסת בימי זיבתה, גם להרמב"ם היינו בימי זיבתה שלאחר ראית נדתה, ולא בימי זיבתה לפי החשבון

ודקושיא הראשונה אולי יש לישב בצבור כל הסוגיא שם, הגה הא דאמר שמואל בפירוש הא דקתני שם במשנה כל אחד עשר יום בחזקת טהרה – לומר שאינה קובע לה וסת בתוך ימי זיבתה – היינו בתוך ימי זיבתה שאחר ראית נדה (כדמשמע שם מדברי רש"י ד"ה בתוך ימי זיבתה), דאז היא מסולקת מדמים, כדמשמע טעמיה דשמואל מלשון המשנה "כל אחד עשר יום בחזקת טהרה", שכבר נתרוקנה מדמיה, ועל זה אמר שם רב פפא מיקבע לא קבעה מיחש מהו דניחוש לה, היינו בזבות הסמוכה לראית נדתה, כדמשמע שם מלשון רש"י (בסוף העמוד ד"ה מיחוש מהו), דאילו בימי זיבתה לפי חשבון כשיטת הרמב"ם שאינם סמוכים לראית נדתה ודאי מיחש ניחוש לה, דלא שייך התם הטעם שכבר נתרוקנה מדמיה, כדמשמע לשיטת הרמב"ם מהא דתני במשנה (דף ס"ג ע"ב) היתה למורה להיות רואה

קביעת וסת החדוש, לשיטת הרמב"ם בסדר ימי נדה וימי זיבה

הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה (פ"ח ה"ו) כתב, ראתה יום ט' בחדש זה ויום ט' בחדש של אחריו ויום י"א בחדש של אחריו, שהרי יש כאן שלש דילוגין, ובספר פרדס רמונים בהקדמתו צבאורו סדר ימי הגדות והזבות (סימן א') הקשה על הרמב"ם מדידיה אדידיה, הרי סבירא ליה שם (פ"ח ה"ט) אין אשה קובעת וסת בימי זיבה, והרמב"ם סובר שם (פ"ו ה"ו) כל ימי האשה מיום שקבע לה וסת עד שתמות או עד שיעקר ליום אחר תספור לעולם מתחלת ימי וסת ואחריהן אחד עשר ואחריהן שבעה ואחריהן אחד עשר, שכל ימיה של האשה כך הם, שבעה ימי נדה וי"א ימי זיבה, ובין ראתה בהם ובין לא ראתה בהם (שם הלכה ה'), הלא לדדיה לא משכחת כלל וסת החדש, דאם ראתה ט' בחדש זה אז ט' בחדש של אחריו היו בימי זיבה, והלא סבירא ליה שאין אשה קובעת וסת בימי זיבה, עי"ש.

כל זמן שלא קבעה וסת אין כאן דין ימי זיבה

בבאורה אין כאן סתירה בפסקי הרמב"ם. כנראה כך היא שיטת הרמב"ם בצבור האמור בקרא ואשה כי יזב וזב דמה ימים רבים בלא עת נדתה, היינו כל שלא קבעה לה וסת, ראית נדתה קובעת הראייה "שבלא עת נדתה", היינו מה שהיא רואה אחר ראית נדתה, ראייה זו היא בלא עת נדתה, ואם קבעה לה וסת, אז הוסת קובעת איזה ימים הם בלא עת נדתה, והרמב"ם שם בהלכות איסורי ביאה (פ"ח ה"ו) מיירי עוד טרם שקבעה לה וסת, שהרי אין וסתה נקבעת עד אחר שלשה דילוגין, ובכה"ל גווגא האי בלא עת נדתה אינה אלא י"א יום אחר ראית נדתה, וממילא לא שייך בנידון זה הדין אין אשה קובעת וסת בימי זיבה.

ובן משמע להדיא ממה שכתב הרמב"ם (פ"ו ה"ב) כיד, כשתראה האשה דם תחלה, או כשתראה בשעת וסת "והוא העת שקבעה לנדתה" (היינו במשך העת שקבעה לנדתה, אבל לא שכבר נקבעה) [הרי זו נדה כל שבעת הימים], בין ראתה כל שבעה ובין שלא ראתה אלא טפה ראשונה בלבד, ראתה ביום השמיני הרי זה דם זיבה, מפני

ימי זיבה, משום שימי זיבה ליכא כלל, אלא כל שבלא עת הו' ימי זיבה, ואם הו' עת נדתה הו' ימי נדה אף בתוך הי"א יום, ועיקר ההלכה הוא כמוש"כ הרמב"ם בה"ג פ"ו, והלכה למשה מסיני שאין בין זמן נדה לזמן נדה אלא י"א יום בלבד, אבל ימי זיבה ליכא כלל, עכ"ד מרן הגאב"ד דבריסק.

5. עי' גם בחידושי ר' אריה לייב (ח"ב סי' סח ד"ה והנראה) שכתב [בשם הגרי"ז] וז"ל, דבאמת לשיטת הרמב"ם ליכא דין של ימי זיבה כלל, אלא עיקר ההלכה שנאמרה ימי נדה וימי זיבה הוא ימים שבלא עת נדתה, וזוהי ההלכה שנאמרה, ד"א יום שבין נדה לנדה הם ימים שאינם ראויים לנדה, ומשו"ה אם הגיעה עת וסתה בתוך הי"א יום דהו' ימי נדה מפסיק

הזמן "כלא עת נדטה", ורק ראית נדטה קובעת זמן "כלא עת נדטה". ואז ממילא אין ראית כ"ז בימי זכות, אך נדה ופתחה מעשרים ו' מניין, היינו מראית נדטה, וחיישין לכ"ז שהוא בימי זיבתה הסמוכים לראית נדטה, דאי אמרת גם עכשיו אחרי שראתה ביום כ"ז וסתה הקודמת בתקפה עומדת, והיא הקובעת גם עתה הזמן "כלא עת נדטה", אז אין מקום לומר שמא שנתה עתה את וסתה וזה זה אסורין.

והא שכתב הרמב"ם (פ"ו ה"ו) כל ימי האשה מיום שתקבע לה וסת עד שתמות או עד שתעקר הוסת ליום אחר ... שבעה ימי נדה וי"א ימי זיבה, בין ראתה בהם בין לא ראתה בהן – היינו שהיא רואה תמיד גם אחר כך בשעת וסתה, ואין שם לחשוש לשינוי וסת, הוסת קובע תמיד זמן כלא עת נדטה, ולכן אם לפי חשבון חל אחר כך ראיתה בשעת וסת בימי נדטה היא נדה, ואם לפי חשבון חל אחר כך ראיתה בשעת וסת בימי זכות היא זבה, מה שאין כן הכא ששנתה אחר כך משעת וסת שהוא יום כ"ז ליום כ"ז, הלא יש מקום לומר ולחשוש ששנתה את וסתה, ואין וסתה הקודמת קובעת עוד את זמן כלא עת נדטה.

יום ט"ו (ט"ו לטבילתה דזה כ"ז לראיתה), ושנתה להיות רואה ליום כ' (כ' לטבילתה היינו כ"ז לראיתה) זה זה אסורין, אף כי דראית יום כ"ז הוא לשעת הרמב"ם ביום השני בימי זיבתה, וחוששין לו משום דלמא שנתה את וסתה.

ולפיכך מהדר רב פפא למזל סיעתא דמיחש ניחוש לה כשראתה בימי זכות הסמוכה לראית נדטה שלא תשמע באותו יום בימי זכות הסמוכה לראית נדטה.

והיינו שם דקאמר רב פפא נחזי אגן, היתה למודה להיות רואה ליום ט"ו ושנתה ליום כ' זה זה אסורין, וכיון דזה זה אסורין ע"כ משום דחיישין שמא שנתה וסתה מיום ט"ו ליום כ', וכיון שיש מקום לחשוש דשמא שנתה וסתה הקודמת ממילא אין וסתה הקודמת קובעת עוד זמן כלא עת נדטה, והיינו שם דקאמר רב פפא (ראש עמוד ב') "וקתני זה זה אסורין, אלמא דחיישין לה" (שמא שנתה את וסתה) "וקסבר רב פפא עשרים ותרתי מעשרים ותרתי מניין, נדה ופתחה מעשרין ו' מניין". כיון דזה זה אסורין וחיישין שמא שנתה וסתה הקודמת, ממילא חיישין נמי שאין וסתה הקודמת קובעת עוד

שער ב'

גדרי דם הנידות

פרק א'
מראות הדם

פרק ב'
מראה שנשתנה

פרק ג'
דם יבש, וקרטין

פרק ד'
דם חימוד

שער ג'

גדרי ראיית דם נידות

פרק א'
סוגיא דהרגשה

פרק ב'
גדר דין הרגשה

פרק ג'
מהות ההרגשה

פרק ד'
חזקת דם בהרגשה

פרק ה'
אשה שהרגישה ולא מצאה דם

פרק ו'
דין ראייה בלא הרגשה

פרק ז'
דם הנמצא בבדיקת עד, אם חוששין להרגשה

פרק ח'
דם היוצא ממכה שבמקור

פרק ט'
ראייה בשפופרת, ודם היוצא ממקור שאינו במקומו

שער ד'

ענייני וסתות ופרישה סמוך לוסת

פרק א'
עניינים כלליים

פרק ב'
וסת הפלגה

פרק ג'
וסת החודש

פרק ד'
עונה בינונית

פרק ה'
ימים נבוכים

פרק ו'
וסת הפיהוק והקפיצות

פרק ז'
סילוק דמים

פרק ח'
פרישה סמוך לוסת

פרק ט'
עונת אור זרוע ושיטת האביאסף

פרק י'
בעילת מצוה סמוך לוסת

שער ה'

ענייני כתמים ודם במי רגלים

פרק א'
יסודות דיני כתמים

פרק ב'
פרטי דיני כתמים

פרק ג'
שיעור כגרים

פרק ד'
תלייה בכתמים

פרק ה'
עד שאינו בדוק

פרק ו'
כתם על דבר שאינו מק"ט ועל בגדי צבעונים

פרק ז'
דם במי רגלים

שער ו'

טהרת הנדה

פרק א'
ענייני הפסק טהרה

פרק ב'
בדיקת חורין וסדקים

פרק ג'
ספירת ז' נקיים

פרק ד'
חזקת טהרה בימי ליבונה

פרק ה'
דם קושי ודם בלא הרגשה בז' נקיים

פרק ו'
תלייה בז' נקיים

פרק ז'
פולטת ש"ז

פרק ח'
טבילת נדה

שער ז'

תלייה בדם מכה

פרק א'

תלייה במכה, ודין מכה
שאין ידוע אם מוציאה דם

פרק ב'

ספק מכה

פרק ג'

תלייה במכה שמחוץ לפרוזדור

שער ח'

רואה מחמת תשמיש

פרק א'
עניינים כלליים

פרק ב'
חישוב ג' ראיות ברואה מחמת תשמיש

פרק ג'
צדדי היתר ברואה מחמת תשמיש

פרק ד'
רואה אחד תשמיש לאחר טבילה

פרק ה'
תליית הדם של רמ"ת בדם מכה וכדם הבעל

פרק ו'
דם בתולים

פרק ז'
בדיקת שפופרת

שער ט'

ענייני יולדת

פרק א.

ספירת ז' נקיים בימי טומאת לידה

פרק ב.

טבילת נדה בימי טוהר

פרק ג.

אין פתיחת הקבר בלא דם

פרק ד.

חישוב מ' יום של עובר במפלת